GENERALINĖS ADVOKATĖS VERICOS TRSTENJAK IŠVADA, pateikta 2009 m. balandžio 2 d.[1]

Turinys

I — Įžanga . . . . . I - 7890

II — Teisinis pagrindas . . . . . I - 7890

A — Gyvūnų apsauga juos vežant . . . . . I - 7890

1. Direktyva 91/628 . . . . . I - 7891

2. Reglamentas Nr. 1/2005 . . . . . I - 7897

B — Gyvūnų apsauga juos skerdžiant . . . . . I - 7903

III — Ikiteisminė procedūra ir Komisijos ieškinys . . . . . I - 7904

IV — Procesas Teisingumo Teisme . . . . . I - 7907

V — Generalinės advokatės vertinimas . . . . . I - 7907

A — Įžanga . . . . . I - 7907

B — Ieškinio pagrindų, susijusių su gyvūnų apsauga juos vežant, analizė . . . . . I - 7909

1. Pirminė pastaba dėl priimtinumo . . . . . I - 7909

2. Ieškinio pagrindas dėl vežėjų identifikacijos ir leidimų . . . . . I - 7910

a) Šalių argumentai . . . . . I - 7910

b) Priimtinumas . . . . . I - 7911

i) Vežėjų identifikacija . . . . . I - 7911

ii) Vežėjų leidimai . . . . . I - 7912

1 — Originalo kalba: slovėnų.

c) Teisinis vertinimas . . . . . I - 7913

i) Vežėjų identifikacija . . . . . I - 7914

ii) Vežėjų leidimai . . . . . I - 7916

d) Analizės išvada . . . . . I - 7917

3. Ieškinio pagrindas dėl maršruto planų kontrolės . . . . . I - 7918

a) Šalių argumentai . . . . . I - 7918

b) Priimtinumas . . . . . I - 7919

c) Teisinis vertinimas . . . . . I - 7921

d) Analizės išvada . . . . . I - 7925

4. Ieškinio pagrindas dėl poilsio įrenginių uostuose nebuvimo . . . . . I - 7925

a) Šalių argumentai . . . . . I - 7925

b) Priimtinumas . . . . . I - 7926

c) Teisinis vertinimas . . . . . I - 7927

d) Analizės išvada . . . . . I - 7930

5. Ieškinio pagrindas dėl nepakankamo transporto priemonių ir gyvūnų tikrinimo . . . . . I - 7930

a) Šalių argumentai . . . . . I - 7930

b) Priimtinumas . . . . . I - 7931

c) Teisinis vertinimas . . . . . I - 7933

d) Analizės išvada . . . . . I - 7935

6. Ieškinio pagrindas dėl nepakankamų sankcijų esant pakartotiniams gyvūnų apsaugos taisyklių pažeidimams . . . . . I - 7936

a) Šalių argumentai . . . . . I - 7936

b) Priimtinumas . . . . . I - 7936

c) Teisinis vertinimas . . . . . I - 7938

d) Analizės išvada . . . . . I - 7939

7. Ieškinio pagrindų dėl gyvūnų apsaugos juos vežant analizės išvada . . . . . I - 7940

C — Ieškinio pagrindų, nurodytų gyvūnų apsaugos juos užmušant srityje, analizė . . I - 7940

1. Įžanga . . . . . I - 7940

2. Ieškinio pagrindas dėl gyvūnų apsvaiginimo juos skerdžiant . . . . . I - 7940

a) Šalių argumentai . . . . . I - 7940

b) Teisinis vertinimas . . . . . I - 7941

c) Analizės išvada . . . . . I - 7945

3. Ieškinio pagrindas dėl būtinų tikrinimų ir kontrolės skerdyklose . . . . . I - 7945

a) Šalių argumentai . . . . . I - 7945

b) Teisinis vertinimas . . . . . I - 7946

c) Analizės išvada . . . . . I - 7947

4. Ieškinio pagrindų dėl gyvūnų apsaugos juos skerdžiant analizės išvada . . . . I - 7947

D — Dėl bylinėjimosi išlaidų . . . . . I - 7948

VI — Išvada . . . . . I - 7948

I — Įžanga

1. Komisija, šioje byloje pareiškusi ieškinį pagal EB 226 straipsnį, Teisingumo Teismo prašo pripažinti, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Bendrijos teisės aktus gyvūnų apsaugos juos vežant ir skerdžiant srityje, būtent – pagal 1991 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyvą 91/628/EEB dėl gyvūnų apsaugos juos vežant ir iš dalies keičiančios Direktyvas 90/425/EEB ir 91/496/EEB (toliau – Direktyva 91/628)[2], 2004 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1/2005 dėl gyvūnų apsaugos juos vežant ir atliekant susijusias operacijas ir iš dalies keičiančio Direktyvas 64/432/EEB ir 93/119/EB (toliau – Reglamentas Nr. 1/2005)[3] ir 1993 m. gruodžio 22 d. Tarybos direktyvą 93/119/EB dėl gyvūnų apsaugos juos skerdžiant arba užmušant (toliau – Direktyva 93/119)[4].

2. Komisija tvirtina, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų, susijusių su leidimais gyvūnams vežti, maršruto plano kontrole, gyvūnų poilsio įrenginių uostuose įrengimo garantijomis, garantija skirti veiksmingas sankcijas esant pakartotiniams teisės aktų pažeidimams, taip pat už apsvaiginant gyvūnus juos skerdžiant padarytus pažeidimus ir būtinų tikrinimų ir kontrolės nebuvimą skerdyklose. Komisija įrodinėja šį įsipareigojimų nevykdymą remdamasi išvadomis, padarytomis Europos Komisijos Sveikatos ir vartotojų reikalų generalinio direktorato Maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – MVT) misijų Graikijos Respublikoje metu nuo 2002 m. iki 2006 metų.

II — Teisinis pagrindas

A — *Gyvūnų apsauga juos vežant*

3. Direktyva 91/628 Bendrijos lygmeniu reglamentuoja vežamų gyvūnų apsaugą. 2007 m. sausio 5 d. ši direktyva Reglamentu Nr. 1/2005 buvo panaikinta.

2 — OL L 340, 1991 12 11, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 12 t., p. 133.
3 — OL L 3, 2005 1 5, p. 1.
4 — OL L 340, 1993 12 31, p. 21; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 15 t., p. 421.

1. Direktyva 91/628

valstybės narės institucijai, arba, jeigu dalyvauja įmonė, įkurta trečiojoje šalyje, kompetentingai bet kurios Europos Sąjungos valstybės narės institucijai, esant raštiškam asmens, atsakingo už transporto įmonę, įsipareigojimui laikytis galiojančių Bendrijos veterinarijos teisės aktų reikalavimų.

4. Pagal Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 1 ir 2 dalis:

„A. Valstybės narės užtikrina, kad:

<…>

1. Bet kuris vežėjas:

2. Vežėjas:

a) yra:

<…>

i) registruotas taip, kad kompetentinga institucija galėtų greitai nustatyti tokį asmenį, jeigu jis nesilaiko šios direktyvos reikalavimų;

b) veždamas 1 straipsnio 1 dalies a punkte minimus gyvūnus, kurie vežami iš vienos valstybės narės į kitą ar eksportuojami į trečiąsias šalis, ir tais atvejais, kai kelionė trunka ilgiau negu 8 valandas, pagal pavyzdį, pateiktą priedo VIII skyriuje, sudaro maršruto planą, kuris kelionės metu pridedamas prie sveikatos sertifikato

ii) turintis leidimą vežti stuburinius gyvūnus vienoje iš teritorijų, nurodytų Direktyvos 90/675/EEB 1 priede, leidimą suteikus kompetentingai tos

ir kuriame pažymimi perkėlimo punktai bei sustojimo punktai.

<…>“

5. Pagal Direktyvos 91/628 8 straipsnį:

<…>

d) užtikrina:

„Valstybės narės užtikrina, kad pagal Direktyvoje 90/425/EEB nustatytus kontrolės principus ir taisykles kompetentingos institucijos patikrintų, ar buvo laikomasi šios direktyvos reikalavimų, nediskriminuojant tikrindamos:

i) kad b punkte minimo maršruto plano originalas

— yra tinkamai sudarytas ir tam tikrų asmenų reikiamu metu visiškai užpildytas,

— yra pridėtas prie sveikatos sertifikato, kurį reikia turėti per visą kelionę;

a) transporto priemones ir gyvūnus, vežant juos keliu;

b) į paskirties vietą atvykstančias transporto priemones ir atvežamus gyvūnus;

c) transporto priemones ir gyvūnus turgavietėse, išsiuntimo vietose, sustojimo ir perkėlimo punktuose;

d) lydimųjų dokumentų <…> įrašus.

Taip tikrinama, pasirenkant pakankamą kasmet per kiekvieną valstybę narę vežamų gyvūnų skaičių, ir tokie tikrinimai, be šio, gali turėti papildomų tikslų.

Kompetentinga kiekvienos valstybės narės institucija pateikia Komisijai kasmetinę ataskaitą, kurioje nurodyta, kiek praėjusiais kalendoriniais metais atlikta tikrinimų, susijusių su a, b, c ir d punktais, bei nurodyti bet kokie pastebėti pažeidimai ir atitinkamos priemonės, kurių dėl to ėmėsi kompetentinga institucija.

Be to, jeigu valstybės narės kompetentinga institucija turi informacijos apie galimus pažeidimus, tokie tikrinimai gali būti atliekami vežant gyvūnus per jos teritoriją.

Šis straipsnis netaikomas tikrinimams, kuriuos pagal savo pareigas nediskriminuodama atlieka institucijos, atsakingos už bendrą įstatymų taikymą valstybėje narėje.“

6. Pagal Direktyvos 91/628 9 straipsnį:

„1. Jei vežant nustatoma, kad nesilaikoma arba buvo nesilaikoma šios direktyvos, tos vietos, kurioje tai buvo nustatyta, kompetentinga institucija pareikalauja, kad už transporto priemonę atsakingas asmuo imtųsi visų, tos kompetentingos institucijos manymu, būtinų veiksmų gyvūnų gerovei apsaugoti.

Atsižvelgiant į konkrečias kiekvieno atvejo aplinkybes, tai gali būti veiksmai, skirti:

a) užbaigti kelionę arba grąžinti gyvūnus į jų išsiuntimo vietą kuo trumpiausiu keliu, jeigu tokie veiksmai nesukels jiems nereikalingų kančių;

b) laikyti gyvūnus tinkamose patalpose jais tinkamai rūpinantis tol, kol išsprendžiama ši problema;

c) gyvūnus humaniškai paskersti. Skerdenų paskirties vietą ir panaudojimą reglamentuoja Direktyvoje 64/433/EEB nustatytos nuostatos.

Kompetentinga institucija, imdamasi bet kokių 2 punkte numatytų priemonių, informuoja apie tai per Animo sistemą remdamasi tvarka, įskaitant ir finansinę, kuri nustatoma 17 straipsnyje numatyta tvarka.

2. Jei asmuo, atsakingas už transporto priemones, nesilaiko kompetentingos institucijos nurodymų, pastaroji nedelsdama įgyvendina tokias priemones, o išlaidas padengia tinkamu būdu.

3. Ši direktyva neturi įtakos pagal valstybių narių galiojančius įstatymus numatytai teisei apeliacine tvarka apskųsti kompetentingos institucijos sprendimus.

Kompetentingų valstybių narių institucijų priimti sprendimai ir jų priėmimo motyvai pranešami siuntėjui arba jo atstovui ir išsiuntimo valstybės narės kompetentingai institucijai.

Siuntėjui arba jo atstovui pareikalavus, minėti sprendimai ir motyvai jam pateikiami raštu, kartu su informacija apie teisę apskųsti sprendimą, kuria jis gali pasinaudoti pagal galiojančią paskirties valstybės narės teisę, ir apie taikomą procedūrą bei terminus.

Ginčytini atvejai abiejų suinteresuotų šalių susitarimu ne vėliau kaip per vieną mėnesį gali būti pateikti įvertinti vienam iš ekspertų, įrašytų į Bendrijos ekspertų sąrašą, kurį sudaro Komisija.

Ekspertai pateikia savo nuomones ne vėliau kaip per 72 valandas. Šalys laikosi eksperto nuomonės, tinkamai atsižvelgusios į Bendrijos veterinarijos teisės aktus.“

7. Pagal Direktyvos 91/628 18 straipsnio 2 dalį:

„Esant pakartotiniams šios direktyvos pažeidimams arba pažeidimui, dėl kurio gyvūnai patiria ypač didelių kančių, valstybė narė, nepažeisdama kitų taikytų sankcijų, gali imtis reikiamų priemonių trūkumams ištaisyti, įskaitant 5 straipsnio A skirsnio pirmos

pastraipos a punkto 2 papunktyje minimo leidimo sustabdymą ar atšaukimą.

Valstybės narės, įtraukdamos šias nuostatas į savo nacionalinius teisės aktus, numato priemones, kurių imsis, kad pašalintų pastebėtus trūkumus.“

8. Remiantis Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus nuostatomis:

„1. Šiame skyriuje išdėstyti reikalavimai taikomi vežant gyvūnų rūšis, išvardytas 1 straipsnio 1 dalies a punkte, išskyrus vežimą oru, kurio reikalavimai išdėstyti I skyriaus E skirsnio 27–29 punktuose.

2. Gyvūnų, priklausančių I punkte minimoms rūšims, kelionės trukmė negali viršyti 8 val.

3. Maksimali kelionės trukmė, minima 2 punkte, gali būti pratęsta, jeigu gyvūnus vežanti transporto priemonė atitinka tokius papildomus reikalavimus:

— ant transporto priemonės dugno esama pakankamai pakrato,

— transporto priemone vežamas tinkamas pašaras transportuojamai gyvūnų rūšiai ir jo užtenka visai kelionei,

— prie gyvūnų galima tiesiogiai prieiti,

— įrengta tinkama ventiliacija, kurią galima keisti pagal temperatūrą (išorinė ir vidinė ventiliacija),

— įrengti stumdomi užtvarai, kad būtų galima sudaryti atskirus gardus,

— transporto priemonėje esama įrenginių, kuriuos prijungus prie vandens šaltinio sustojimo vietose galima būtų tiekti gyvūnams vandenį,

— transporto priemonėje, kuria vežamos kiaulės, vežama pakankamai vandens kelionės metu pagirdyti gyvūnus.

4. Girdymo ir šėrimo intervalai, kelionės trukmė ir poilsio laikas vežant automobiliais, atitinkančiais 3 punkte išdėstytus reikalavimus, nustatomi tokie:

a) nenujunkyti veršiukai, ėriukai, ožiukai ir kumeliukai, kurie geria tik pieną, bei nenujunkyti paršeliai po 9 val. kelionės turi būti pailsinami mažiausiai 1 val., kad per šį poilsio laiką jie galėtų būti pagirdyti ir, jeigu reikia, pašerti. Po šio poilsio laiko juos galima vežti dar 9 val.;

b) kiaules galima vežti daugiausia 24 val. Kelionės metu joms visada turi būti suteikta galimybė atsigerti;

c) naminius vienkanopius (išskyrus registruotus arklinių šeimos gyvūnus, kaip juos apibrėžia Direktyva 90/426/EE, galima vežti daugiausia 24 val. Kelionės metu jiems būtina duoti gėralo ir, jeigu reikia, šerti kas 8 val.;

d) visi kiti I punkte minimų rūšių gyvūnai po 14 val. kelionės turi būti pailsinami mažiausiai 1 val., kad per šį poilsio laiką jie galėtų būti pagirdyti ir, jeigu reikia, pašerti. Po šio poilsio laiko juos galima vežti dar 14 val.

<…>

7. a) Gyvūnų negalima vežti jūra, jeigu maksimali kelionės trukmė ilgesnė negu nurodyta 2 punkte, nebent laikomasi sąlygų, išdėstytų 3 ir 4 punktuose, išskyrus sąlygas dėl poilsio laiko bei kelionės trukmės;

b) vežant gyvūnus jūra reguliariu tiesioginiu maršrutu tarp dviejų Bendrijos geografinių

taškų transporto priemonėmis, kurios pakrautos į laivą neiškraunant gyvūnų, pastaruosius būtina pailsinti 12 val., kai jie iškraunami paskirties uoste ar netoliese, nebent kelionės trukmė jūra tokia, kad kelionę galima laikyti atitinkančią 2, 3 ir 4 punkto reikalavimus.“

10. Pagal Reglamento Nr. 1/2005 6 straipsnio 1 dalį:

„Gyvūnus vežti gali tik tas asmuo, kuris turi kompetentingos institucijos išduotą leidimą pagal 10 straipsnio 1 dalies nuostatas arba – ilgų kelionių atveju – pagal 11 straipsnio 1 dalies nuostatas. Vežant gyvūnus leidimo kopija pateikiama kompetentingai institucijai.“

2. Reglamentas Nr. 1/2005

11. Pagal Reglamento Nr. 1/2005 10 straipsnio 1 dalį:

9. Pagal Reglamento Nr. 1/2005 5 straipsnio 4 dalį:

„Kompetentinga institucija išduoda vežėjo leidimą, jeigu:

a) pareiškėjai yra įsisteigę arba jų atstovybė, jei pareiškėjas yra įsisteigęs trečiojoje šalyje, yra toje valstybėje narėje, kurioje jie prašo išduoti leidimą;

„Veždami naminius arklinių šeimos gyvūnus, išskyrus registruotus naminius arklinių šeimos gyvūnus, ir naminius galvijus, avis, ožkas ir kiaules tolimais nuotoliais tarp valstybių narių bei trečiosiose šalyse, vežėjai ir organizatoriai privalo laikytis II priede nurodytų kelionės žurnalo nuostatų.“

b) pareiškėjai įrodė, kad jie turi užtektinai tinkamo personalo, įrangos ir veiklos

procedūrų, kad atitiktų šio reglamento reikalavimus, taip pat ir geros praktikos gaires;

c) trejus metus iki paraiškos pateikimo pareiškėjai arba jų atstovai nepadarė jokių rimtų Bendrijos teisės aktų ir (arba) nacionalinių įstatymų dėl gyvūnų apsaugos pažeidimų. Ši nuostata netaikoma tuo atveju, kai pareiškėjas įtikina kompetentingą instituciją ėmęsis visų būtinų priemonių, kad ateityje išvengtų tokių pažeidimų.“

12. Pagal Reglamento Nr. 1/2005 11 straipsnio 1 dalį:

„Kompetentinga institucija išduoda leidimą vežėjui pateikus paraišką, jei:

a) jis atitinka 10 straipsnio 1 dalies nuostatas;

b) pareiškėjai pateikė tokius dokumentus:

i) 17 straipsnio 2 dalyje nurodytą galiojantį vairuotojo ir palydovo kompetencijos pažymėjimą, išduodamą visiems ilgų kelionių vairuotojams ir palydovams;

ii) 18 straipsnio 2 dalyje numatytą galiojantį transporto priemonės patvirtinimo pažymėjimą, išduodamą visoms ilgai kelionei naudojamoms kelių transporto priemonėms;

iii) išsamesnę informaciją apie procedūras, kurios padeda vežėjams atsekti ir registruoti kelių transporto priemonių, už kurias jie atsako, judėjimą ir susisiekti su atitinkamais vairuotojais bet kuriuo ilgos kelionės metu;

iv) neatidėliotinų priemonių planus nenumatytiems atvejams.“

13. Pagal Reglamento Nr. 1/2005 13 straipsnio 3 ir 4 dalis:

„3. Kompetentinga institucija taip registruoja 10 straipsnio 1 dalyje ir 11 straipsnio 1 dalyje minimus leidimus, kad galėtų greitai identifikuoti vežėjus, ypač jei jie pažeidžia šio reglamento reikalavimus.

4. Kompetentinga institucija kompiuterinėje duomenų bazėje registruoja leidimus, išduotus pagal 11 straipsnio 1 dalies nuostatas. Leidimų galiojimo metu kiekvienas viešai gali sužinoti vežėjo vardą, pavardę ir leidimo numerį. Atsižvelgdamos į Bendrijos ir (arba) nacionalinius teisės aktus dėl asmeninio gyvenimo apsaugos, valstybės narės suteikia teisę viešai susipažinti su kitais duomenimis, susijusiais su vežėjų leidimais. Į duomenų bazę taip pat įtraukiami sprendimai, apie kuriuos pranešta pagal 26 straipsnio 4 dalies c punktą ir 26 straipsnio 6 dalį.“

14. Pagal Reglamento Nr. 1/2005 15 straipsnio 1 dalį:

„Kompetentinga institucija atlieka atitinkamus atsitiktinius arba planinius tikrinimus bet kuriame ilgos kelionės etape, norėdama įsitikinti, kad deklaruoti kelionės laikai atitinka tikrovę ir kelionė neprieštarauja šio reglamento nuostatoms, o ypač kad kelionės laikai bei poilsio laikotarpiai atitinka I priedo V skyriuje nustatytas ribas.“

15. Pagal Reglamento Nr. 1/2005 25 straipsnį „Sankcijos“:

„Valstybės narės nustato taisykles, pagal kurias, pažeidus šio reglamento nuostatas, taikomos sankcijos ir imasi visų priemonių, reikalingų jų vykdymui užtikrinti. Numatomos sankcijos, turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Valstybės narės apie tokias nuostatas, taip pat ir 26 straipsnio taikymo nuostatas, praneša Komisijai ne vėliau kaip praėjus 2006 m. liepos 5 d. ir nedelsdamos paskelbia apie joms reikšmingus vėlesnius pakeitimus.“

16. Pagal Reglamento Nr. 1/2005 26 straipsnį „Pažeidimai ir pranešimas apie pažeidimus“:

„1. Šio reglamento pažeidimo atveju kompetentinga institucija imasi konkrečių priemonių, numatytų 2–7 dalyse.

2. Jei kompetentinga institucija nustato, kad vežėjas nesilaikė, o transporto priemonė neatitiko šio reglamento reikalavimų, ji nedelsdama praneša apie tai kompetentingai institucijai, išdavusiai vežėjo leidimą arba transporto priemonės patvirtinimo pažymėjimą, ir – jei vežėjas susijęs su šio reglamento reikalavimų nesilaikymu – tai institucijai, kuri išdavė vežėjo kompetencijos pažymėjimą. Prie tokio pranešimo pridedami atitinkami duomenys ir dokumentai.

3. Jei paskirties vietos kompetentinga institucija nustato, kad kelionė vyko pažeidžiant šį reglamentą, ji nedelsdama informuoja apie tai išvykimo vietos kompetentingąją instituciją. Prie tokio pranešimo pridedami atitinkami duomenys ir dokumentai.

4. Jei kompetentingoji institucija nustato, kad vežėjas nesilaikė, o transporto priemonė neatitiko šio reglamento reikalavimų, arba jei kompetentinga institucija gauna 2 arba 3 dalyse nurodytą pranešimą, prireikus ji:

a) nurodo atitinkamam vežėjui ištaisyti pastebėtus pažeidimus ir imtis priemonių, kad jie nepasikartotų;

b) atlieka papildomus atitinkamų vežėjų tikrinimus, reikalaudama, kad kraunant gyvūnus dalyvautų veterinarijos gydytojas;

c) sustabdo atitinkamo vežėjo leidimo arba transporto priemonės patvirtinimo pažymėjimo galiojimą arba juos panaikina.

5. Jei šį reglamentą pažeidžia vairuotojas arba palydovas, turintis 17 straipsnio 2 dalyje minimą kompetencijos pažymėjimą, kompetentinga institucija gali sustabdyti kompetencijos pažymėjimo galiojimą arba jį panaikinti, ypač jei pažeidimas parodė, kad vairuotojas arba palydovas neturi pakankamai žinių arba

jiems trūksta supratimo apie gyvūnų vežimą pagal šio reglamento reikalavimus.

6. Pakartotinių ar rimtų šio reglamento pažeidimų atvejais valstybė narė gali laikinai uždrausti vežėjui ar transporto priemonei vežti gyvūnus jos teritorijoje, net jei kita valstybė narė ir yra išdavusi šiam vežėjui leidimą ar transporto priemonės patvirtinimo pažymėjimą, jeigu buvo išnaudotos visos 24 straipsnyje numatytos tarpusavio pagalbos ir keitimosi informacija galimybės.

7. Valstybės narės užtikrina, kad 24 straipsnio 2 dalyje minimoms informacijos teikimo tarnyboms bus nedelsiant pranešta apie kiekvieną sprendimą, priimtą pagal šio straipsnio 4 dalies c punkto arba 5 ar 6 dalies nuostatas.“

17. Pagal Reglamento Nr. 1/2005 27 straipsnio 1 dalį:

„Kompetentinga institucija kontroliuoja, ar buvo laikomasi šio reglamento reikalavimų, atlikdama nešališkus gyvūnų, transporto priemonių ir lydimųjų dokumentų patikrinimus. Tokie patikrinimai turi būti atliekami proporcingai kiekvienoje valstybėje narėje kasmet vežamų gyvūnų kiekiui ir tuo pat metu gali būti skirti kitiems tikslams. Tikrinimų skaičius gali būti padidintas, nustačius, kad buvo nepaisoma šio reglamento nuostatų. Pirmiau minėtos proporcijos nustatomos 31 straipsnio 2 dalyje numatyta tvarka.“

18. Pagal Reglamento Nr. 1/2005 33 straipsnį:

„Direktyva 91/628/EEB ir Reglamentas (EB) Nr. 411/98 panaikinami praėjus 2007 m. sausio 5 d. Nuorodos į panaikintus reglamentą ir direktyvą laikomos nuorodomis į šį reglamentą.“

19. Pagal Reglamento Nr. 1/2005 1 priedo V skyrių:

„1.1 Šio skirsnio reikalavimai taikomi vežant naminius arklinių šeimos gyvūnus, išskyrus registruotus arklinių šeimos gyvūnus, naminius galvijus, avis, ožkas ir kiaules, išskyrus vežimą oro keliais.

1.2 1.1 punkte išvardytoms rūšims priskiriamų gyvūnų kelionės laikas neturi viršyti aštuonių valandų.

1.3 1.2 punkte nurodyta ilgiausia kelionės trukmė gali būti pratęsta, jei įvykdyti VI skyriuje išvardyti reikalavimai.

1.4 Vežant gyvūnus kelių transporto priemonėmis, kurios atitinka 1.3 punkto reikalavimus, girdymo ir šėrimo intervalai, kelionės trukmė ir poilsio laikotarpiai yra tokie:

a) Nenujunkytiems veršeliams, ėriukams, ožkiukams ir kumeliukams, kurie dar žindomi pienu, po devynių valandų kelionės būtina leisti pailsėti bent vieną valandą, kurios užtektų jiems pagirdyti ir prireikus pašerti. Pasibaigus šiam poilsio laikotarpiui, juos leidžiama vežti toliau dar devynias valandas.

b) Kiaules leidžiama vežti ne ilgiau kaip 24 valandas. Kelionės metu jos nuolat turi turėti galimybę atsigerti vandens.

c) Naminius arklinių šeimos gyvūnus leidžiama vežti ne ilgiau kaip 24 valandas. Kelionės metu jie turi būti girdomi ir prireikus šeriami kas aštuonias valandas.

d) Visų kitų 1.1 punkte išvardytų rūšių gyvūnams po 14 valandų kelionės būtina leisti pailsėti bent vieną valandą, kurios užtektų jiems pagirdyti ir prireikus pašerti. Pasibaigus poilsio laikotarpiui, juos leidžiama vežti toliau dar 14 valandų.

<…>

1.7 a) Gyvūnų neleidžiama transportuoti jūra, jei ilgiausia kelionės trukmė viršija 1.2 punkte nustatytą ribą ir jei neįvykdyti 1.3 bei 1.4 punktuose nurodyti reikalavimai, išskyrus kelionės laiką ir poilsio laikotarpius.

b) Transportuojant gyvūnus jūra reguliariais maršrutais arba tiesioginiu maršrutu tarp dviejų Bendrijos taškų transporto priemonėmis, kurios pakraunamos į laivus neiškrovus gyvūnų, šiems būtina leisti pailsėti 12 valandų, po to kai jie iškraunami paskirties uoste arba netoli jo, jeigu kelionės jūra trukmė atitinka bendrąją 1.2–1.4 punktuose pateiktą schemą.“

22. Pagal Direktyvos 93/119 5 straipsnio 1 dalį:

„1. Kanopiniai ir atrajojantys gyvūnai, kiaulės, triušiai ir naminiai paukščiai, atvežti į skerdyklą, privalo būti:

<…>

B — *Gyvūnų apsauga juos skerdžiant*

20. Skerdžiamų gyvūnų apsaugą reglamentuoja Direktyva 93/119.

d) kraujas jiems turi būti nuleistas taip, kaip nurodyta D priedo nuostatose.“

23. Pagal Direktyvos 93/119 6 straipsnio 1 dalį:

21. Pagal Direktyvos 93/119 3 straipsnį:

„Instrumentai, pančiojimo ir kiti įrankiai bei įrengimai, naudojami apsvaiginti ir užmušti, privalo būti projektuojami, gaminami, laikomi ir naudojami taip, kad apsvaiginti ar užmušti galima būtų greitai ir efektyviai, laikantis šios direktyvos nuostatų. Kompetentingos institucijos tikrina, kad tokie apsvaiginimui arba

„Gyvūnai turi būti apsaugoti nuo išvengiamo išgąsčio, skausmo arba kančių juos perkeliant, varant į aptvarus, pančiojant, apsvaiginant, skerdžiant arba užmušant.“

užmušimui skirti instrumentai, pančiai ir kiti įrankiai atitiktų pirmiau išdėstytus principus, reguliariai tikrina, ar jie techniškai tvarkingi, ir kad būtų galima pasiekti pirmiau nurodytų tikslų.“

24. Pagal Direktyvos 93/119 8 straipsnį:

„Skerdyklos tikrinamos ir kontroliuojamos prižiūrint kompetentingoms institucijoms, kurių pareigūnai bet kokiu metu turi teisę lankytis visose skerdyklų dalyse, kad galėtų nustatyti, ar jos atitinka šios direktyvos reikalavimus. Be to, tokie patikrinimai ir kontrolė gali vykti tuo pačiu metu, kai atliekami patikrinimai kitais tikslais.“

25. Direktyvos 93/119 D priede yra daug taisyklių dėl kraujo nuleidimo gyvūnams. Pagal šio priedo 1 punktą:

„Apsvaigintiems gyvūnams kraujas nuleidžiamas kiek galima greičiau, stengiantis, kad jie greitai, gausiai ir iki galo nukraujuotų. Bet kokiu atveju kraujas nuleidžiamas, kol gyvūnas neatgavo sąmonės.“

III — Ikiteisminė procedūra ir Komisijos ieškinys

26. Nuo 1998 m. Graikijos Respublikoje vykdytose misijose MVT tikrino, ar veiksmingai įgyvendinami Bendrijos teisės aktai gyvūnų apsaugos, be kita ko, juos vežant ir skerdžiant, srityje. Laikotarpiu nuo 2002 m. iki 2004 m. vyko tokios misijos:

— misija Nr. 8729/2002 – 2002 m. lapkričio 18 d.–20 d.,

— misija Nr. 9002/2003 – 2003 m. sausio 13 d.–17 d.,

— misija Nr. 9176/2003 – 2003 m. liepos 21 d.–25 d.,

— misija Nr. 9211/2003 – 2003 m. rugsėjo 15 d.–19 d.,

— misija Nr. 7273/2004 – 2004 m. spalio 4–8 dienos.

27. Kadangi MVT inspektoriai per daugelį misijų Graikijos Respublikoje aptiko pažeidimų, 2005 m. liepos 13 d. Komisija šiai valstybei narei nusiuntė oficialų pranešimą, kuriame paragino užbaigti įsipareigojimų nevykdymą. Graikijos Respublika į šį oficialų pranešimą atsakė 2005 m. rugsėjo 20 d. ir savo atsakyme ginčijo nurodytą įsipareigojimų nevykdymą.

28. Pasikeitusi informacija su Graikijos Respublika ir po 2006 m. vasario 21 d. – kovo 1 d. vykusios misijos Nr. 8042/2006 Komisija ir toliau laikėsi nuomonės, kad Graikijos Respublikoje įsipareigojimų nevykdymas vis dar nebuvo baigtas. Todėl ji nusiuntė Graikijos Respublikai pagrįstą nuomonę, kurią ši valstybė narė gavo 2006 m. liepos 5 d.; į šią nuomonę Graikijos Respublika atsakė į 2006 m. rugsėjo 4 d. laišku ir jame užginčijo pagrįstoje nuomonėje buvusius Komisijos tvirtinimus. Praėjus pagrįstoje nuomonėje nurodytam terminui, t. y. 2006 m. rugsėjo 5 d., kuris suteiktas įsipareigojimams įvykdyti, ir po papildomos misijos Nr. 8167/2006, kuri truko nuo 2006 m. rugsėjo 4 d. iki 15 d., ir toliau manydama, kad Graikijos Respublika dar nebuvo įvykdžiusi įsipareigojimų, Komisija 2007 m. rugsėjo 11 d. pareiškė ieškinį.

29. Šiame ieškinyje Komisija Teisingumo Teismo prašo:

1. Pripažinti, kad nesiėmusi būtinų priemonių tam:

— kad kiekvienas gyvūnų vežėjas turėtų kompetentingos valdžios institucijos išduotą leidimą ir būtų įrašytas į registrą, kad valdžios institucija jį galėtų greitai nustatyti, visų pirma kai vežant gyvūnus nesilaikoma tinkamos jų gerovės užtikrinimo normų,

— kad kompetentingos valdžios institucijos galėtų atlikti privalomą maršruto plano ir (arba) kelionės žurnalo kontrolę,

— kad keltų uostuose ir prie jų būtų gyvūnų poilsio po jų iškėlimo iš laivų įrenginiai,

— kad būtų užtikrinta, jog transporto priemonės ir gyvūnai yra iš tikrųjų tikrinami,

— kad būtų nustatytos veiksmingos proporcingos ir atgrasančios sankcijos pasikartojančių ar rimtų nuostatų dėl gyvūnų apsaugos juos vežant pažeidimų atvejais,

Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2005 dėl gyvūnų apsaugos juos vežant ir atliekant susijusias operacijas ir iš dalies keičiančio Direktyvas 64/432/EEB ir 93/119/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1255/97 5 straipsnio 4 dalį, 6 straipsnio 1 dalį, 13 straipsnio 3 ir 4 dalis, 15 straipsnio 1 dalį, 25 ir 26 straipsnius bei 27 straipsnio 1 dalį.

2. Pripažinti, kad nesiėmusi būtinų priemonių tam, kad:

Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1991 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyvos 91/628/EEB dėl gyvūnų apsaugos juos vežant ir iš dalies keičiančios Direktyvas 90/425/EEB ir 91/496/EEB 5 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punkto i ir ii papunkčius, 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies b punktą, 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies d punkto i papunkčio pirma įtrauką, 8 ir 9 straipsnius, 18 straipsnio 2 dalį bei pagal aptariamos direktyvos priedo VII skyriaus (48) 7 punkto b papunktį[5] ir po 2007 m. sausio 5 d. pagal 2004 m. gruodžio 22 d.

— būtų užtikrintas normų dėl apsvaiginimo skerdžiant laikymasis ir

— būtų užtikrintas tinkamas skerdyklų tikrinimas ir kontrolė,

5 — Savo reikalavimuose ir visuose motyvuose Komisija nurodo Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus „7 dalies b papunktį“, tačiau tokia nuoroda nėra visiškai tiksli, nes ši nuostata patenka į šio priedo 48 punktą „Girdymo ir šėrimo intervalai, kelionės trukmė bei poilsio laikas“. Todėl tiksli nuoroda būtų į Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus „(48 punkto) 7 dalies b papunktį“. Tokią nuorodą į šį priedą galima taip pat rasti Teisingumo Teismo praktikoje; žr., pavyzdžiui, 2006 m. lapkričio 23 d. Sprendimą *ZVK* (C-300/05, Rink. p. I-11169, 1 punktas) ir 2008 m. spalio 9 d. Sprendimą *Interboves* (C-277/06, Rink. p. I-7433, 1 punktas). Todėl šioje išvadoje vietoje „7 dalies b papunkčio“ vartosiu tikslesnį Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus „48 punkto 7 dalies b papunktį“.

Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1993 m. gruodžio 22 d. Tarybos direktyvos 93/119/EB dėl gyvūnų apsaugos juos skerdžiant arba užmušant 3 straipsnį, 5 straipsnio 1 dalies d punktą, 6 straipsnio 1 dalį ir 8 straipsnį;

ir priteisti iš Graikijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas

IV — Procesas Teisingumo Teisme

30. Komisijos ieškinys Teisingumo Teismo kanceliarijoje pateiktas 2007 m. rugsėjo 4 d.; atsiliepimas į ieškinį – 2007 m. lapkričio 26 dieną. Komisija pateikė dubliką, kuris Teisingumo Teismo kanceliarijoje gautas 2008 m. vasario 7 d; Graikijos vyriausybė pateikė tripliką, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. kovo 20 dieną. 2009 m. sausio 22 d. teismo posėdyje Komisija ir Graikijos vyriausybė pateikė savo žodines pastabas ir atsakė į Teisingumo Teismo klausimus.

V — Generalinės advokatės vertinimas

A — *Įžanga*

31. Ši byla yra svarbi dėl tikslo Bendrijos lygiu užtikrinti tinkamą vežamų ir skerdžiamų gyvūnų apsaugą[6]. Tinkamas šios srities reglamentavimas ir teisės aktų šioje srityje laikymasis yra svarbūs, siekiant išvengti nereikalingų gyvūnų kančių. Kartu šiuos teisės aktus atitinkantis elgesys padeda užkirsti kelią ligoms[7], kurios gali atsirasti dėl pažeidimų vežant ar skerdžiant gyvūnus, ir šitaip netiesiogiai saugo asmenų, kurie vartos šių gyvūnų

6 — Vežamų ir skerdžiamų gyvūnų apsauga Bendrijos teisėje yra bendrų Bendrijos pastangų gyvūnų apsaugos ir tinkamos jų gerovės užtikrinimo srityje atspindys. Tai matyti iš Protokolo Nr. 33 dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės, kuris Amsterdamo sutartimi pridėtas prie Bendrijos steigimo sutarties; valstybės narės, „norėdamos užtikrinti geresnę gyvūnų, kaip juslių gyvių, apsaugą ir pagarbą jiems“, susitarė dėl tokios nuostatos, kurios tekstas pridedamas prie EB sutarties: „Rengdamos ir įgyvendindamos Bendrijos žemės ūkio politiką, transporto politiką, vidaus rinkos ir tyrimų politiką, Bendrija ir valstybės narės turi visokeriopai atsižvelgti į gyvūnų gerovės reikalavimus, taip pat gerbti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, papročius, ypač susijusius su religinėmis apeigomis, kultūros tradicijomis ir vietos paveldu“. Pridursiu, jog dėdama pastangas gyvūnų apsaugai, Bendrija taip pat prisijungė prie Europos Tarybos konvencijos dėl gyvūnų apsaugos tarptautinio vežimo metu. Prie šios konvencijos Bendrija prisijungė 2004 m. birželio 21 d. Tarybos sprendimu dėl Europos konvencijos dėl gyvūnų apsaugos tarptautinio vežimo metu pasirašymo (peržiūrėtas) (2004/544/EB) (OL L 241, 2004 7 13, p. 21).

7 — D. B. Wilkins (leid.) „Animal Welfare in Europe. European Legislation and Concerns“, Londonas, Haga, Bostonas, *Kluwer Law International*, 1997, p. 4, tvirtina, kad gyvų gyvūnų vežimas iš vienos valstybės narės į kitą daro įtaką ligų plitimui Bendrijoje.

mėsą, sveikatą. Pastaraisiais metais bendros gyvūnų apsaugos klausimais Bendrijoje buvo plačiai viešai diskutuojama[8], ir tuo remdamasi Komisija parengė veiksmų planą dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės, kuriame numatytos gairės dėl Bendrijos teisės aktų šioje srityje tolesnės raidos[9]. Taigi Bendrija nuolat deda pastangas gyvūnų apsaugai stiprinti[10].

32. Šiuo ieškiniu Komisija siekia, kad Teisingumo Teismas pripažintų, jog Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Bendrijos teisės aktus vežamų ir skerdžiamų gyvūnų apsaugos srityje, būtent – pagal Direktyvą 91/628, Reglamentą Nr. 1/2005 ir Direktyvą 93/119. To siekdama Komisija nurodo ne Bendrijos direktyvų perkėlimą pasibaigus nustatytiems terminams ar neteisingą jų perkėlimą, bet įsipareigojimų pagal šiuos teisės aktus nevykdymą praktikoje. Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad net jei taikomi teisės aktai yra suderinami su Bendrijos teise, įsipareigojimų neįvykdymas Bendrijos teisėje gali atsirasti dėl administracinės praktikos[11]. Šiuo atveju Komisija turi įrodyti, kad ši administracinė praktika yra tam tikru laipsniu nusistovėjusi ir bendrai paplitusi[12]. Jei Komisija pateikė pakankamai įrodymų, kad valstybės narės valdžios institucijos sistemingai ir nuolat taikė direktyvos nuostatoms prieštaraujančią praktiką, ši valstybė narė turi iš esmės ir išsamiai užginčyti pateiktus duomenis ir iš jų išplaukiančias pasekmes[13].

8 — Šioje vietoje reikia pridurti, kad diskutuojant šiuo klausimu dažnai minimos „gyvūnų teisės“, ne tik jų apsauga. Šiuo klausimu žr. S. Brooman, D. Legge „Animal transportation“, *New Law Journal Practitioner* Nr. 6706/1995, p. 1131.

9 — Žr. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Bendrijos veiksmų plano dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės (2006–2010 m. KOM/2006/0013, galutinis). Kaip viena iš pagrindinių veiksmų sričių šiame plane vis labiau atkreipiamas dėmesys į gyvūnų apsaugai ir gerovei taikomus galiojančius minimalius standartus, kartu toliau palaikant naujas tarptautines iniciatyvas informuotumui gerinti ir siekti didesnio sutarimo gyvūnų gerovės klausimais.

10 — Doktrinoje šiuo klausimu, pavyzdžiui, J.-P. Marguenaud „Arrêt „Danske Svineproducenter“: la protection communautaire des animaux transportés“, *Journal de droit européen*, Nr. 151/2008, p. 206. Be to, M. Nentwich „Die Bedeutung des EG-Rechts für den Tierschutz“, F. Harrer, G. Graf (leid.) *Tierschutz und Recht*, Viena, *Orac*, 1994, p. 87, pažymima, kad Bendrija aktyviai veikia gyvūnų apsaugos srityje, kurioje ji priėmė daug nuostatų. J. Caspar „Zur Stellung des Tieres im Gemeinschaftsrecht“, Baden-Badenas, *Nomos*, 2001, p. 89, tvirtina, kad Bendrijos teisė reglamentuoja daugelį esminių gyvūnų apsaugos klausimų. D. Bowles, C. Fisher „Trade Liberalisation in Agriculture: The Likely Implications for European Farm Animal Welfare“, S. Bilal, P. Pezaros (leid.) *Negotiating the Future of Agricultural Policies: Agricultural Trade and the Millenium WTO Round*, Haga, *Kluwer Law International*, 2000, p. 202, teigia, kad gyvūnų apsaugos normos Europos Sąjungoje paprastai turi viršenybę konkuruojančių nacionalinės teisės nuostatų atžvilgiu.

11 — Žr., pavyzdžiui, 2004 balandžio 29 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-387/99, Rink. p. I-3751, 42 punktas); 2005 m. balandžio 26 d. Sprendimą *Komisija prieš Airiją* (C-494/01, Rink. p. I-3331, 28 punktas); 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimą *Komisija prieš Italiją* (C-278/03, Rink. p. I-3747, 13 punktas) ir 2006 m. balandžio 27 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-441/02, Rink. p. I-3449, 47 punktas). Doktrinoje žr., pavyzdžiui, K. Lenaerts, D. Arts, I. Maselis, R. Bray „Procedural Law of the European Union“, 2-asis leidimas, Londonas, Sweet & Maxwell, 2006, p. 132, 5-8 punktas; P. Karpenstein, U. Karpenstein „Das Recht der Europäischen Union“, E. Grabitz, M. Hilf, M. Nettesheim (leid.), Miunchenas, *Beck*, 2008, 226 straipsnio komentaras, 25 punktas.

12 — Žr., pavyzdžiui, sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (minėtas 11 išnašoje, 42 punktas); sprendimą *Komisija prieš Airiją* (minėtas 11 išnašoje, 28 punktas); 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimą *Komisija prieš Belgiją* (C-287/03, Rink. p. I-3761, 29 punktas); sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (minėtas 11 išnašoje, 50 punktas) ir 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimą *Komisija prieš Italiją* (C-135/05, Rink. p. I-3475, 21 punktas).

13 — Žr., pavyzdžiui, sprendimą *Komisija prieš Airiją* (minėtas 11 išnašoje, 46 ir 47 punktai) ir sprendimą *Komisija prieš Italiją* (minėtas 12 išnašoje, 32 punktas).

B — *Ieškinio pagrindų, susijusių su gyvūnų apsauga juos vežant, analizė*

1. Pirminė pastaba dėl priimtinumo

33. Dėl ieškinio pagrindų, susijusių su vežamų gyvūnų apsauga, Komisija nurodo, kad neįvykdyti įsipareigojimai pagal Direktyvą 91/628 ir Reglamentą Nr. 1/2005, kuris pakeitė ir panaikino Direktyvą 91/628[14]. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Reglamentu Nr. 1/2005 Direktyva 91/628 pakeista ir panaikinta tik tada, kai praėjo dviejų mėnesių terminas po pagrįstos nuomonės gavimo, t. y. terminas, per kurį valstybė narė turi įgyvendinti įsipareigojimus. Tiesą sakant, Graikijos Respublika Komisijos pagrįstą nuomonę gavo 2006 m. liepos 5 d., todėl pagrįstoje nuomonėje nurodytas dviejų mėnesių terminas įsipareigojimams įgyvendinti baigėsi 2006 m. rugsėjo 5 dieną[15]. Reglamentas Nr. 1/2005 įsigaliojo 2007 sausio 5 d., o Komisija savo ieškinį pareiškė 2007 m. rugsėjo 11 dieną.

34. Pagal nusistovėjusią Bendrijos teismo praktiką įsipareigojimų neįvykdymas nagrinėjant EB 226 straipsniu grindžiamą ieškinį turi būti vertinamas vadovaujantis Bendrijos teisės aktais, galiojusiais atitinkamai valstybei narei Komisijos nustatyto termino imtis būtinų priemonių, kad būtų tinkamai atsižvelgta į jos pagrįstą nuomonę, pabaigoje[16].

35. Nors ieškinio reikalavimai iš principo negali apimti daugiau nei pagrįstos nuomonės rezoliucinėje dalyje ir oficialiame pranešime nurodyti neįvykdyti įsipareigojimai, Komisija gali siekti, kad būtų pripažinta, jog valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų, numatytų vėliau pakeistoje arba panaikintoje pirminėje Bendrijos teisės akto redakcijoje, kurie naujomis nuostatomis buvo palikti galioti[17]. Tačiau bylos dalykas negali būti išplėstas įsipareigojimais pagal naujas nuostatas, kurios neati-

14 — Žr., pavyzdžiui, Reglamento Nr. 1/2005 33 straipsnį, kuriame, be kita ko, sakoma, kad Direktyva 91/628/EEB panaikinama nuo 2007 m. sausio 5 dienos, o nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į Reglamentą Nr. 1/2005.

15 — Žr. Komisijos dubliko 6 punktą, kuriame ji tiksliai nurodo, kada baigėsi šis terminas, nustatytas pagrįstoje nuomonėje įsipareigojimams vykdyti. Savo dubliko 11 punkte ji taip pat patikslina, kad jos ieškinio 39 punkte yra klaidingas teiginys, pagal kurį pagrįstoje nuomonėje nurodytas terminas įsipareigojimams įvykdyti baigėsi 2006 m. lapkričio mėnesį.

16 — Žr. 1996 m. rugsėjo 10 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-61/94, Rink. p. I-3989, 42 punktas); 1999 m. lapkričio 9 d. Sprendimą *Komisija prieš Italiją* (C-365/97, Rink. p. I-7773, 32 punktas); 2006 m. spalio 5 d. Sprendimą *Komisija prieš Belgiją* (C-377/03, Rink. p. I-9733, 33 punktas). Doktrinoje, žr., pavyzdžiui, K. Lenaerts, D. Arts, I. Maselis, R. Bray „Procedural Law of the European Union“, 2-asis leidimas, Londonas, *Sweet & Maxwell*, 2006, p. 159, 5-52 punktą; J. Rideau, F. Picod „Code des procédures juridictionnelles de l'Union européenne“, 2-asis leidimas, Paryžius, *Litec*, 2002, p. 175; P. Karpenstein, U. Karpenstein „Das Recht der Europäischen Union“, E. Grabitz, M. Hilf, M. Nettesheim (leid.), Miunchenas, *Beck*, 2008, minėtas 11 išnašoje, 226 straipsnio komentaras, 17 punktas.

17 — Žr. sprendimą *Komisija prieš Italiją* (minėtas 16 išnašoje, 36 punktas); 2003 m. birželio 12 d. Sprendimą *Komisija prieš Italiją* (C-363/00, Rink. p. I-5767, 22 punktas); sprendimą *Komisija prieš Belgiją* (minėtas 16 išnašoje, 34 punktas). Žr. taip pat mano išvadą, pateiktą 2008 m. birželio 11 d. byloje *Komisija prieš Italiją* (C-275/07, byla šiuo metu nagrinėjama Teisingumo Teisme, 73 punktas). Doktrinoje žr., pavyzdžiui, K. Lenaerts, D. Arts, I. Maselis, R. Bray „Procedural Law of the European Union“, 2-asis leidimas, Londonas, *Sweet & Maxwell*, 2006, p. 158, 5-048 punktas.

tinka pirminės atitinkamo akto formuluotės, priešingu atveju būtų pažeisti esminiai procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo pripažinimo teisėtumo reikalavimai[18].

36. Vadinasi, iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad ieškinio pagrindų, kurie pagrįsti neseniai įsigaliojusiais teisės aktais, priimtinumo vertinimo kriterijus buvo ne formalus, bet materialinis pagrindas. Jeigu naujame teisės akte, kuris įsigaliojo po pagrįstoje nuomonėje nurodyto termino ir iki pareiškiant ieškinį, yra tokių pačių materialinių pareigų kaip ir tame akte, kurį jis neseniai pakeitė, šiuo nauju teisės aktu grindžiami ieškinio pagrindai yra priimtini, tik jeigu juo valstybei narei nustatomi tokie patys įsipareigojimai kaip ir anksčiau galiojusiame teisės akte. Todėl šioje byloje reikia patikrinti, ar įsipareigojimai pagal Direktyvos 91/628 nuostatas, kuriuos Komisija nurodo savo ieškinyje, yra tapatūs Reglamento Nr. 1/2005 nuostatoms. Šios išvados aiškumo tikslais, nagrinėdama kiekvieną šio ieškinio pagrindą, patikrinsiu, ar Komisijai leidžiama remtis konkrečiomis Reglamento Nr. 1/2005 nuostatomis.

18 — Žr. sprendimą *Komisija prieš Italiją* (minėtas 17 išnašoje, 22 punktas); sprendimą *Komisija prieš Belgiją* (minėtas 16 išnašoje, 34 punktas). Žr. taip pat išvadą byloje *Komisija prieš Italiją* (minėta 17 išnašoje, 73 punktas).

2. Ieškinio pagrindas dėl vežėjų identifikacijos ir leidimų

a) Šalių argumentai

37. Remdamasi MVT išvadomis po misijų Nr. 7273/2004 ir 8042/2006, *Komisija* mano, kad Graikijos Respublika nesiėmė būtinų priemonių tam, kad kiekvienas vežėjas turėtų tinkamą leidimą gyvūnams vežti ir būtų tinkamai įrašytas į registrą, kad kompetentinga valdžios institucija galėtų greitai nustatyti, ar atitinkamas vežėjas atitinka vežamų gyvūnų apsaugos reikalavimus. Komisija tvirtina, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punkto i ir ii papunkčius, 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies b punktą, 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies d punkto i papunkčio pirmą įtrauką ir pagal Reglamento Nr. 1/2005 6 straipsnio 1 dalį ir 13 straipsnio 3 ir 4 dalis.

38. Komisija pažymi, jog misijoje Nr. 7273/2004 (ataskaitos 5.3 ir 6.3 punktai) MVT inspektoriai konstatavo, kad tam tikri vežėjai neturėjo leidimo ar jiems išduotas leidimas nebegaliojo. Misijoje Nr. 8042/2006 (ataskaitos 5.3 ir 6.3 punktai) konstatuota,

kad, nepaisant tam tikrų patobulinimų, taisyklių dėl vežėjų leidimų ir identifikacijos nebuvo pakankamai laikomasi. Komisija pabrėžia, kad nors vežėjų sąrašai yra, jie nebuvo atnaujinami.

39. Atsakyme į ieškinį *Graikijos vyriausybė* nurodo, kad vienintelis per misiją Nr. 7273/2004 rastas negaliojantis leidimas buvo pavienis atvejis, kuris neįrodo įsipareigojimų pagal Bendrijos teisę nevykdymo; be to, kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos šį negaliojantį leidimą jau buvo nustačiusios. Graikijos vyriausybė taip pat tvirtina priėmusi nuostatas, kuriomis siekiama suderinti nacionalinę teisę su Bendrijos teise. Vyriausybė tvirtina informavusi kompetentingas atitinkamų Graikijos nomų institucijas apie MVT inspektorių rekomendacijas ir surengusi seminarus vežėjams ir veterinarijos gydytojams, o tai, vyriausybės teigimu, rodo, kad Graikijos valdžios institucijos nuolat imasi priemonių tinkamai taikyti Bendrijos teisę.

40. Šiuo klausimu *Komisija* savo dublike nurodė, kad tokių seminarų rengimas neabejotinai buvo teigiama priemonė, tačiau ji niekaip negali pakeisti oficialių priemonių, kurias turi priimti kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos dėl vežėjų leidimų.

b) Priimtinumas

41. Plėtodama ieškinio pagrindą dėl vežėjų identifikacijos ir leidimų Komisija nurodo Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punkto i ir ii papunkčių pažeidimą. Savo ieškinyje ji teigia, kad Reglamento Nr. 1/2005 6 straipsnio 1 dalyje ir 13 straipsnio 3 ir 4 dalyse buvo įtvirtinta analogiška pareiga. Todėl toliau patikrinsiu, ar šis Komisijos argumentas yra teisingas.

i) Vežėjų identifikacija

42. Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punkto i papunktyje sakoma, kad bet kuris vežėjas yra registruotas taip, kad kompetentinga institucija galėtų greitai nustatyti tokį asmenį, jeigu jis nesilaiko šios direktyvos reikalavimų. Komisijos teigimu, Reglamento Nr. 1/2005 13 straipsnio 3 ir 4 dalys yra tokios pačios kaip šis straipsnis. Reglamento Nr. 1/2005 13 straipsnio 3 dalyje sakoma: kompetentinga institucija taip registruoja leidimus[19], kad galėtų greitai identifikuoti vežėjus, ypač jei jie pažeidžia šio reglamento reikalavimus. Mano nuomone, galima konstatuoti, kad Reglamento Nr. 1/2005 13 straips-

19 — Be to, Reglamento Nr. 1/2005 13 straipsnio 3 dalyje kalbama apie 10 straipsnio 1 dalyje ir 11 straipsnio 1 dalyje minimus leidimus. To paties reglamento 10 straipsnio 1 dalyje numatyti reikalavimai vežėjo leidimui, o 11 straipsnio 1 dalyje apibrėžti reikalavimai ilgų kelionių vežėjų leidimams.

nio 3 dalyje nustatyti įpareigojimai yra identiški tiems, kurie įtvirtinti Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punkto i papunktyje. Šiuose abiejuose straipsniuose nustatyta pareiga siekiama, kad būtų sudarytas vežėjų registras, kuriuo remiantis būtų galima greitai nustatyti vežėją, nesilaikantį direktyvoje ar reglamente nustatytų reikalavimų. Todėl manau, kad Komisija turi teisę savo ieškinyje remtis Reglamento Nr. 1/2005 13 straipsnio 3 dalimi.

43. Mano nuomone, reikia baigti nuolatinius ginčus dėl Reglamento Nr. 1/2005 13 straipsnio 4 dalies. Pagal šį straipsnį kompetentingai institucijai nustatyta pareiga duomenų bazėje registruoti leidimus[20]. Tai nauja pareiga, kurios nėra Direktyvoje 91/628. Todėl, mano nuomone, Komisija savo ieškinyje negali remtis Reglamento Nr. 1/2005 13 straipsnio 4 dalimi.

20 — Reglamento Nr. 1/2005 13 straipsnio 4 dalyje taip pat sakoma, kad leidimo galiojimo metu kiekvienas viešai gali sužinoti vežėjo vardą, pavardę ir leidimo numerį; atsižvelgdamos į Bendrijos ir nacionalinės teisės aktus dėl asmeninio gyvenimo apsaugos, valstybės narės suteikia teisę viešai susipažinti su kitais duomenimis, susijusiais su vežėjų leidimais; į duomenų bazę taip pat įtraukiami sprendimai, apie kuriuos pranešta pagal 26 straipsnio 4 dalies c punktą ir 26 straipsnio 6 dalį.

ii) Vežėjų leidimai

44. Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punkto ii papunktyje sakoma, kad bet kuris vežėjas turi leidimą, suteiktą kompetentingos tos valstybės narės institucijos, arba, jeigu dalyvauja įmonė, įkurta trečiojoje šalyje, kompetentingos bet kurios Europos Sąjungos valstybės narės institucijos, esant raštiškam asmens, atsakingo už transporto įmonę, įsipareigojimui laikytis galiojančių Bendrijos veterinarijos teisės aktų reikalavimų. Komisijos nuomone, šią nuostatą atitinka Reglamento Nr. 1/2005 6 straipsnio 1 dalis, pagal kurią gyvūnus vežti gali tik tas asmuo, kuris turi kompetentingos institucijos išduotą leidimą pagal Reglamento Nr. 1/2005 10 straipsnio 1 dalies nuostatas arba – ilgų kelionių atveju – pagal 11 straipsnio 1 dalies nuostatas, o vežant gyvūnus leidimo kopija pateikiama kompetentingai institucijai.

45. Žinoma, iš šių dviejų nuostatų – Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punkto ii papunkčio ir Reglamento Nr. 1/2005 6 straipsnio 1 dalies – kyla pareiga bet kuriam vežėjui turėti kompeten-

tingos institucijos išduotą leidimą. Tačiau reikia atsižvelgti į tai, kad, be to, jog 6 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad kiekvienas vežėjas turėtų leidimą, Reglamente Nr. 1/2005 numatyta, jog šis leidimas turi būti išduotas pagal šio reglamento 10 straipsnio 1 dalies arba 11 straipsnio 1 dalies nuostatas. Reglamento Nr. 1/2005 10 straipsnio 1 dalyje nustatyti reikalavimai vežėjo leidimui[21], o 11 straipsnio 1 dalyje – reikalavimai ilgų kelionių vežėjų leidimams[22]. Reikia pažymėti, kad Direktyvoje 91/628 nėra analogiškų reikalavimų vežėjų leidimams. Kadangi pareigos pagal Reglamentą Nr. 1/2005 yra tikslesnės nei nustatytosios Direktyvoje 91/628, Komisija, mano nuomone, negali savo ieškinyje remtis Reglamento Nr. 1/2005 6 straipsnio 1 dalimi. Todėl manau, kad Komisijai negali būti leista savo ieškinyje remtis Reglamento Nr. 1/2005 6 straipsnio 1 dalimi.

c) Teisinis vertinimas

46. Kalbant apie įrodinėjimo pareigos paskirstymą, bylose dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal EB 226 straipsnį Komisija turi įrodyti nurodyto įsipareigojimo neįvykdymą[23]. Tačiau, atvirkščiai, valstybė narė atsakovė turi iš esmės ir detaliai ginčyti pateiktus duomenis ir jų pasekmes[24]. Grįsdama savo pagrindą dėl vežėjų identifikacijos ir leidimų, Komisija remiasi MVT misijose Nr. 7273/2004 (ataskaitos 5.3 ir 6.3 punktai) ir Nr. 8042/2006 (ataskaitos 5.3 ir 6.3 punktai) padarytomis išvadomis, todėl reikia patikrinti, ar faktai, kuriuos per abi misijas konstatavo MVT ir kuriais savo ieškinyje remiasi Komisija, įrodo šio pagrindo pagrįstumą.

21 — Reglamento Nr. 1/2005 10 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad kompetentinga institucija išduoda vežėjo leidimą, jeigu pareiškėjai yra įsisteigę, arba jų atstovybė, jei pareiškėjas yra įsisteigęs trečiojoje šalyje, yra toje valstybėje narėje, kurioje jie prašo išduoti leidimą; jei pareiškėjai įrodė, kad turi užtektinai tinkamo personalo, įrangos ir veiklos procedūrų, kad atitiktų šio reglamento reikalavimus, taip pat geros praktikos gaires; jei trejus metus iki paraiškos pateikimo pareiškėjai arba jų atstovai nepadarė jokių rimtų Bendrijos teisės aktų ir (arba) nacionalinių įstatymų dėl gyvūnų apsaugos pažeidimų. Ši nuostata netaikoma tuo atveju, kai pareiškėjas įtikina kompetentingą instituciją ėmęsis visų būtinų priemonių, kad ateityje išvengtų tokių pažeidimų.

22 — Reglamento Nr. 1/2005 11 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad kompetentinga institucija išduoda leidimą vežėjui pateikus paraišką, jei jis atitinka 10 straipsnio 1 dalies nuostatas ir pateikia galiojantį vairuotojo ir palydovo kompetencijos pažymėjimą; galiojantį transporto priemonės patvirtinimo pažymėjimą, išduodamą visoms ilgai kelionei naudojamoms kelių transporto priemonėms; išsamesnę informaciją apie procedūras, kurios padeda vežėjams atsekti ir registruoti kelių transporto priemonių, už kurias jie atsako, judėjimą ir susisiekti su atitinkamais vairuotojais bet kuriuo ilgos kelionės metu ir neatidėliotinų priemonių planus nenumatytiems atvejams.

23 — Žr., pavyzdžiui, 1997 m. spalio 23 d. Sprendimą *Komisija prieš Nyderlandus* (C-157/94, Rink. p. I-5699, 59 punktas); 2001 m. kovo 15 d. Sprendimą *Komisija prieš Prancūziją* (C-147/00, Rink. p. I-2387, 27 punktas); sprendimą *Komisija prieš Airiją* (minėtas 11 išnašoje, 41 punktas); 2007 m. liepos 18 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-490/04, Rink. p. I-6095, 48 punktas) ir 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimą *Komisija prieš Ispaniją* (C-189/07, 82 punktas). Doktrinoje Komisijai tenkančios įrodinėjimo pareigos klausimu žr., pavyzdžiui, W. Cremer „EUV/EGV. Das Verfassungsrecht der Europäischen Union mit Europäischer Grundrechtecharta. Kommentar“, 3-asis leidimas, C. Calliess, M. Ruffert, (leid.), Miunchenas, *Beck*, 2007, p. 1991, 33 punktas, kuris tvirtina, kad ieškinys yra pagrįstas, jeigu Komisijos nurodytos faktinės aplinkybės yra tikslios ir jeigu iš šių faktinių aplinkybių matyti Bendrijos teisės pažeidimas, kuriuo reikia apkaltinti valstybę narę atsakovę; būtent Komisijai tenka įrodinėjimo pareiga. G. Eberhard, E. Riedl „Kommentar zu EU- und EG-Vertrag“, H. Mayer (leid.), Viena, *Manz*, 2005, 226 straipsnio komentaras, 76 punktas, tvirtina, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Komisijai tenka Bendrijos teisės pažeidimo įrodinėjimo pareiga.

24 — Šiuo atžvilgiu žr., pavyzdžiui, 1988 m. rugsėjo 22 d. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją* (272/86, Rink. p. 4875, 21 punktas); 2006 m. liepos 18 d. Sprendimą *Komisija prieš Italiją* (C-119/04, Rink. p. I-6885, 41 punktas); 2007 m. birželio 14 d. Sprendimą *Komisija prieš Italiją* (C-82/06, Rink. p. I-83, 35 punktas); žr. taip pat mano išvadą, pateiktą 2007 m. gruodžio 13 d. byloje *Komisija prieš Portugaliją* (C-265/06, Rink. p. I-2245, 35 punktas).

i) Vežėjų identifikacija

47. Iš misijos Nr. 8042/2006 ataskaitos 5.3 punkto matyti, jog Graikijos kaimo plėtros ir mitybos ministerija reikalavo, kad kompetentingos vietos valdžios institucijos atsiųstų jai leidimą turinčių vežėjų sąrašą[25]. Ataskaitoje nurodyta, kad visų vežėjų sąrašą, kuris tuo metu buvo peržiūrimas, buvo galima gauti ministerijoje. Iš ataskaitos taip pat matyti, kad sąrašus turėjo visos aplankytos kompetentingos vietos valdžios institucijos.

48. Misijos Nr. 8042/2006 ataskaitos 5.3 punkte taip pat sakoma, kad informacija apie plotą kroviniams transporto priemonėse, kurią pateikti reikalavo Kaimo plėtros ir mitybos ministerija, nebuvo prieinama visiems vežėjams; Serių nome ši informacija nepateikta nė vienam vežėjui, Kilkio nome ją gavo trečdalis vežėjų, o Mesenės nome jos neturėjo nė vienas iš dviejų pagrindinių galvijų importuotojų.

25 — Iš šio ataskaitos punkto taip pat matyti, kad Graikijos kaimo plėtros ir mitybos ministerija reikalavo, kad kompetentingos vietos valdžios institucijos jai atsiųstų šiuos sąrašus iki 2005 m. birželio 20 dienos. Tačiau remiantis tolesne ataskaitos, kur nurodyta, kad tokie sąrašai buvo, formuluote negalima nustatyti, ar kompetentingos vietos valdžios institucijos šią pareigą įvykdė.

49. Misijos Nr. 8042/2006 ataskaitos 6.3 punkte tvirtinama, kad Kaimo plėtros ir mitybos ministerijos pasiūlytos priemonės įgyvendintos iš dalies ir nevisiškai. Žinoma, vežėjų sąrašai egzistavo, tačiau jie nebuvo atnaujinti ir juose nebuvo jokios informacijos, kaip antai apie plotą kroviniams ar raštišką vežėjo įsipareigojimą laikytis Direktyvos 91/628 reikalavimų.

50. Mano nuomone, misijos Nr. 8042/2006 ataskaitos 5.3 ir 6.3 punktuose nurodytų faktinių aplinkybių dėl daugelio priežasčių nepakanka siekiant įrodyti, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimo užtikrinti galimybę greitai nustatyti vežėjus.

51. Pirma, iš nurodytų faktinių aplinkybių matyti, kad susipažinti su vežėjų sąrašais buvo galima tiek Kaimo plėtros ir mitybos ministerijoje, tiek visose kompetentingose vietos valdžios institucijose, kuriose lankėsi MVT inspektoriai.

52. Antra, kalbant apie Komisijos tvirtinimus, kad vežėjų sąrašai nebuvo atnaujinti, reikia pažymėti, kaip tai padarė Graikijos

vyriausybė savo atsiliepime į ieškinį[26] ir triplike[27], kad šie teiginiai labai netikslūs. Komisija remiasi bendra misijos Nr. 8042/2006 ataskaitos 6.3 punkte esančia informacija, pavyzdžiui, pagal kurią vežėjų sąrašai „vis dar nebuvo atnaujinti“ ir kad juose „nebuvo visos informacijos“, tačiau konkrečiai ir tiksliai nepamini, kiek tiksliai iš tikrintų sąrašų nebuvo atnaujinta[28].

53. Trečia, kalbant apie teiginį, kad vežėjų sąrašai buvo neišsamūs, nes juose nebuvo informacijos apie plotą kroviniui, reikia pažymėti, kad pareiga pateikti tokią informaciją registruojant vežėjus neįtvirtinta nei Direktyvoje 91/628, nei Reglamente Nr. 1/2005. Asmens, atsakingo už transporto įmonę, raštiškas įsipareigojimas laikytis galiojančių Bendrijos veterinarijos teisės aktų reikalavimų, yra pagal Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punkto ii papunktį būtinas dėl vienintelės priežasties – leidimui, kurį kompetentinga Europos Sąjungos valstybės narės institucija suteikia trečiojoje valstybėje įsteigtai įmonei, išduoti; niekur kitur šioje nuostatoje neįrašyta pareiga pridėti šį raštišką įsipareigojimą prie vežėjų sąrašo. Reglamente Nr. 1/2005 taip pat nėra jokios konkrečios nuostatos dėl pareigos užtikrinti informacijos apie plotą kroviniui pateikimą.

54. Ketvirta, Komisija, tvirtindama, kad įsipareigojimų pagal Bendrijos teisę nevykdymas atsiranda dėl administracinės praktikos, turi įrodyti, kad ši administracinė praktika yra tam tikru laipsniu nusistovėjusi ir bendrai paplitusi[29]. Vadinasi, Komisija turi įrodyti, kad valstybės narės valdžios institucijos nuolat ir ilgai laikėsi Bendrijos teisės neatitinkančios praktikos. Iš šioje byloje pateiktų įrodymų nematyti, kad tai buvo nusistovėjusi ir bendrai paplitusi praktika; Komisijos pateikti įrodymai grindžiami vien 2006 m., o ne per ilgesnį laiką, per kurį tokia praktika būtų susiklosčiusi, konstatuotais faktais.

55. Todėl manau, kad reikia kaip nepagrįstą atmesti ieškinio pagrindo dalį, susijusią su vežėjų identifikacija, kuria Komisija tvirtina, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 5 straipsnio

26 — Žr. Graikijos vyriausybės atsiliepimo į Komisijos ieškinį 8 punktą.

27 — Žr. Graikijos vyriausybės tripliko 8 punktą.

28 — Šiuo klausimu reikia paminėti, kad kai Teisingumo Teismas konstatavo įsipareigojimų pagal Bendrijos teisę neįvykdymą, jis pasirėmė labai konkrečiais duomenimis, susijusiais su tuo, kiek kartų praktikoje nesilaikyta Bendrijos normų; žr., pavyzdžiui, 2005 m. spalio 6 d. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją* (C-502/03, 8 punktas) ir 2007 m. kovo 29 d. Sprendimą *Komisija prieš Prancūziją* (C-423/05, Rink. p. I-47, 12 punktas).

29 — Šiuo klausimu žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (minėtas 11 išnašoje, 42 punktas); sprendimą *Komisija prieš Airiją* (minėtas 11 išnašoje, 28 punktas); sprendimą *Komisija prieš Belgiją* (minėtas 12 išnašoje, 29 punktas); 2006 m. balandžio 27 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (minėtas 11 išnašoje, 50 punktas) ir *Komisija prieš Italiją* (minėtas 12 išnašoje, 21 punktas).

A skirsnio 1 dalies a punkto i papunktį ir Reglamento Nr. 1/2005 13 straipsnio 3 dalį.

ii) Vežėjų leidimai

56. Iš misijos Nr. 7273/2004 ataskaitos 5.3 punkto matyti, kad 2004 m. kompetentingos institucijos nustatė vežėjų, neturinčių leidimų arba kurių leidimai jau buvo nustoję galioti. Iš misijos Nr. 7273/2004 ataskaitos 6.3 punkto matyti, kad tam tikras progresas buvo padarytas užtikrinant, kad vežėjai turėtų leidimus, bet nebuvo priimti teisės aktai, kurie pagerintų šią sistemą, kaip buvo planuojama iš pradžių. Šiame ataskaitos punkte taip pat nurodyta, kad trijuose iš keturių tikrintų nomų nebuvo laikytasi reikalavimo tikrinti ilgų kelionių trukmę.

57. Iš misijos Nr. 8042/2006 5.3 punkto matyti, kad Graikijos kaimo plėtros ir mitybos ministerija, tobulindama leidimų sistemą, reikalavo, kad kompetentingos vietos valdžios institucijos raštu praneštų visiems vežėjams, jog jie buvo atsakingi už savo leidimų atnaujinimą, kad prašymą atnaujinti leidimą jie turėjo pateikti likus vienam mėnesiui iki turimo leidimo galiojimo pabaigos ir kad jie turėjo pranešti apie visus vairuotojų ar transporto priemonių pasikeitimus. Ataskaitoje tvirtinama, kad 49 iš 54 kompetentingų vietos valdžios institucijų atsakė, jog vežėjai buvo informuoti apie savo pareigas; be to, visų nomų, kuriuose lankėsi MVT inspektoriai, kompetentingos institucijos informavo vežėjus. Iš šio misijos ataskaitos punkto taip pat matyti, kad Lakonijos nome visi vežėjai, kurių leidimas buvo pasibaigęs, buvo bendrai paraginti juos atnaujinti, tačiau atskirai vežėjams priminimai nenusiųsti.

58. Misijos Nr. 8042/2006 ataskaitos 5.3 punkte taip pat nurodyta, kad Graikijos kaimo plėtros ir mitybos ministerija nebuvo informuota apie jokį su vežėjų leidimais susijusį pažeidimą. Lakonijos nome leidimas vienam vežėjui suteiktas, nepaisant to, kad jis nepateikė raštiško įsipareigojimo Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punkto ii papunkčio prasme; kompetentingų vietos valdžios institucijų atstovai tvirtino, kad tam tikri vežėjai iš trečiųjų šalių turėjo negaliojančius leidimus, bet juos išdavė ne Graikijos kompetentingos valdžios institucijos.

59. Iš misijos Nr. 8042/2006 6.3 punkto matyti, kad Graikijos kaimo plėtros ir mitybos ministerijos pasiūlytos priemonės įgyvendintos iš dalies ir nevisiškai. Jame taip pat sakoma, jog ši ministerija nesiėmė priemonių užtikrinti, kad vežėjai iš trečiųjų šalių turėtų galiojantį leidimą Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punkto ii papunkčio prasme.

60. Mano nuomone, nurodyti faktai neįrodo Komisijos tvirtinimų, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punkto ii papunktį, susijusių su vežėjų leidimais.

61. Žinoma, misijos Nr. 7273/2004 ataskaitos 5.3 punkte nurodyta, kad kompetentingos institucijos nustatė leidimų neturinčių vežėjų ar vežėjų, kurių leidimai buvo baigę galioti, tačiau visiškai nenurodyta, nei kiek vežėjų tikrinta, nei tikrinti nomai ir jų skaičius, nei kiek vežėjų iš tikrintųjų neturėjo leidimų arba jie nebegaliojo. Tiesa, kad savo ieškinyje Komisija tvirtina, jog tai buvo ne „pavienis atvejis“[30], kaip teigia Graikijos vyriausybė, o „daug atskirų atvejų“[31], tačiau ji nenurodo, koks tikrintų vežėjų skaičius ar net procentas neturėjo leidimo arba turėjo nebegaliojantį leidimą. Šios misijos ataskaitos 6.3 punkto teiginiai yra, mano nuomone, pernelyg bendri, kad jais remiantis būtų galima įrodyti Komisijos kaltinimus, juo labiau, kad iš misijos Nr. 8042/2006 ataskaitos nematyti, kiek vežėjų neturėjo galiojančių leidimų arba jų leidimai nebegaliojo. Visiškai priešingai, Graikijos kaimo plėtros ir mitybos ministerija nebuvo informuota apie jokį pažeidimą, susijusį su vežėjų leidimais, o misijos Nr. 8042/2006 ataskaitoje minimi tik atskiri pažeidimai.

62. Mano nuomone, šie tvirtinimai niekaip neįrodo, kad administracinė praktika buvo tam tikru laipsniu nusistovėjusi ir bendrai paplitusi ir ja Graikijos valdžios institucijos nevykdė savo įsipareigojimų Bendrijai.

63. Todėl manau, kad reikia kaip nepagrįstą atmesti ieškinio pagrindo dalį, susijusią su vežėjų leidimais, kuria Komisija tvirtina, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punkto ii papunktį.

d) Analizės išvada

64. Mano nuomone, kaip nepagrįstą reikia atmesti ieškinio pagrindą dėl vežėjų identifikacijos ir leidimų, kuriuo Komisija tvirtina, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 1 dalies a punkto i ir ii papunkčius ir Reglamento Nr. 1/2005 13 straipsnio 3 dalį.

30 — Žr. Graikijos vyriausybės atsiliepimo į Komisijos ieškinį 7 punktą.

31 — Žr. Komisijos ieškinio 43 punktą.

3. Ieškinio pagrindas dėl maršruto planų kontrolės

a) Šalių argumentai

65. *Komisija* kaltina Graikijos Respubliką nesiėmus būtinų priemonių siekiant užtikrinti, kad kompetentingos institucijos atliktų privalomą gyvūnų pervežimo maršruto planų kontrolę. Todėl Komisija tvirtina, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies b punktą, 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies d punkto i papunkčio pirmą įtrauką, 8 straipsnio 1 dalies b ir d punktus ir 9 straipsnį. Be to, Komisija tvirtina, kad ši valstybė narė nevykdė įsipareigojimų pagal Reglamento Nr. 1/2005 5 straipsnio 4 dalį ir 15 straipsnio 1 dalį.

66. Komisija tvirtina, kad per misijas Nr. 9002/2003 (ataskaitos 5.4.2 punktas), Nr. 7273/2004 (ataskaitos 5.3 ir 6.4 punktai) ir Nr. 8042/2006 (ataskaitos 5.4.2 ir 6.4 punktai) MVT inspektoriai nustatė tam tikrų maršruto planų pažeidimų. Pažeidimus sudarė pirmiausia per ilga kelionių trukmė, nurodyta daugelyje tikrintų kelionių, per kurias gyvūnai, turėję būti skerdžiami Graikijos Respublikoje, buvo vežami iš kitų valstybių narių, planų.

67. *Graikijos vyriausybė* tvirtina, kad 2003 m. tam tikru aplinkraščiu nustatė tinkamą informacijos maršruto planuose kontrolės sistemą. Be to, ši vyriausybė tvirtina: kadangi tokius planus parengė kitų valstybių narių kompetentingos institucijos, Graikijos valdžios institucijos negali patikrinti juose nurodytos informacijos ir kriterijų, į kuriuos atsižvelgė kitų valstybių narių kompetentingos institucijos. Graikijos vyriausybės teigimu, kompetentingos jos institucijos gali tik patikrinti, kaip vykdomi šie maršruto planai.

68. *Komisija* į tokį Graikijos vyriausybės argumentą atsako, jog maršruto planų kontrole siekiama, kad būtų laikomasi Direktyvos 91/628 reikalavimų. Jos nuomone, atliekant šią kontrolę turi būti tikrinama ne vien, ar maršruto planas apskritai yra, arba jame nurodyta informacija, bet taip pat, ar gyvūnų vežimas atitinka Bendrijos teisės aktus vežamų gyvūnų apsaugos srityje. Komisija tvirtina, kad tai irgi patvirtina Direktyvos 91/628 9 straipsnio 1 dalis, kur numatytos priemonės, kurių reikia imtis konstatavus, kad vežant gyvūnus nesilaikyta šios direktyvos. Todėl Komisija mano, jog yra akivaizdu, kad vien maršruto planuose esančių įrašų patikrinimo nepakanka, kad būtų įgyvendinti įsipareigojimai pagal Direktyvą 91/628. Kalbant apie Graikijos vyriausybės argumentą, kad 2003 m. tam tikru aplinkraščiu ji nustatė tinkamą informacijos maršruto planuose kontrolės sistemą, Komisija pažymi, jog atlik-

dami konkrečius tikrinimus MVT inspektoriai nustatė, jog tokia kontrolė nebuvo pakankama.

b) Priimtinumas

69. Ieškinio pagrindu dėl maršruto planų kontrolės Komisija tvirtina, kad neįvykdyti įsipareigojimai pagal Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies b punktą, 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies d punkto i papunkčio pirmą įtrauką, 8 straipsnio 1 dalies b ir d punktus ir 9 straipsnį. Komisija taip pat nurodo įsipareigojimų pagal Reglamento Nr. 1/2005 5 straipsnio 4 dalį ir 15 straipsnio 1 dalį, kaip lygiaverčių nuostatų minėtos Direktyvos 91/628 straipsniams, nevykdymą.

70. Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies b punkte sakoma, jog valstybės narės užtikrina, kad vežėjas, veždamas gyvūnus, iš vienos valstybės narės į kitą ar eksportuodamas į trečiąsias šalis, ir tais atvejais, kai kelionė trunka ilgiau negu 8 valandas, sudaro maršruto planą, kuris kelionės metu pridedamas prie sveikatos sertifikato ir kuriame pažymimi perkėlimo bei sustojimo punktai. Toks planas parengiamas pagal pavyzdį, pateiktą priedo VIII skyriuje; šiame skyriuje nustatytas konkretus maršruto plano turinys, kuriame turi būti nurodyta informacija apie vežėją, transporto priemonę, gyvūnų rūšis ir skaičių, išvykimo ir paskirties vietą, vežimo kelias ir kelionės trukmė, sveikatos sertifikatas ar lydraščio numeris, išvykimo vietos veterinaro antspaudas, išvykimo punkto kompetentingos institucijos antspaudas, išvykimo data ir laikas, atsakingo asmens vežimo metu pavardė ir parašas bei galimo sustojimo ar perkėlimo punktai. Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies d punkto i papunkčio pirmoje įtraukoje sakoma, jog valstybės narės prižiūri, kad vežėjas užtikrintų, jog maršruto plano originalas būtų tinkamai sudarytas ir tam tikrų asmenų reikiamu metu visiškai užpildytas.

71. Komisijos nuomone, Reglamento Nr. 1/2005 5 straipsnio 4 dalis yra lygiavertė Direktyvos 91/628 nuostatoms, kuriose vežėjui nustatyta pareiga užpildyti maršruto planą. Šiame straipsnyje sakoma, kad veždami naminius arklinių šeimos gyvūnus, išskyrus registruotus naminius arklinių šeimos gyvūnus, ir naminius galvijus, avis, ožkas ir kiaules tolimais nuotoliais tarp valstybių narių bei trečiosiose šalyse, vežėjai ir organizatoriai privalo laikytis II priede nurodytų kelionės žurnalo nuostatų. Reglamento Nr. 1/2005 II priedo 2 punkte nurodyta, kad kelionės žurnalą sudaro šie skirsniai: planavimas, išvykimo vieta, paskirties vieta, vežėjo deklaracija ir pranešimas apie reikalavimų neatitikimus. Atskiruose Reglamento Nr. 1/2005 II priedo skirsniuose konkrečiau reglamentuojamas kelionės žurnalo skirsnių turinys.

72. Vadinasi, Direktyvos 91/628 nuostatose reikalaujama, kad vežėjas parengtų *maršruto planą*, o Reglamente Nr. 1/2005 – *kelionės žurnalą*. Juos palyginus matyti, kad kelionės

plano 1 skirsnis dėl planavimo iš esmės atitinka Direktyvoje 91/628 numatytą maršruto planą. Likusiose Reglamente Nr. 1/2005 numatyto kelionės žurnalo dalyse pateikiama tikslesnė informacija nei Direktyvoje 91/628 numatytame maršruto plane. Pavyzdžiui, kelionės žurnalo 2 skirsnyje dėl išvykimo vietos nurodomas išvykimo vietos gyvūnų laikytojo pavadinimas ir adresas; 3 skirsnyje dėl paskirties vietos nurodoma informacija apie paskirties vietos gyvūnų laikytoją ir įgaliotąjį veterinarijos gydytoją ir atliktus tikrinimus; 4 skirsnyje pateikiamas vežėjo deklaracijos originalas; 5 skirsnyje pateikiamas pranešimo apie reikalavimų neatitikimus originalas. Formaliai žiūrint, pareiga parengti kelionės žurnalo 1 skirsnį dėl planavimo visiškai atitinka pareigą parengti maršruto planą, tačiau reikia taip pat atsižvelgti į tai, kad kelionės žurnalas yra vientisas dokumentas ir kad užpildęs tik pirmą kelionės žurnalo skirsnį vežėjas neįvykdo pareigos pagal Komisijos nurodytą Reglamento Nr. 1/2005 5 straipsnio 4 dalį. Todėl manau, kad Komisija negali, remdamasi ieškinio pagrindu dėl maršruto planų kontrolės, tvirtinti, kad neįvykdyti įsipareigojimai pagal Reglamento Nr. 1/2005 5 straipsnio 4 dalį.

73. Šiame pagrinde Komisija taip pat remiasi Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies b ir d punktais. Juose sakoma, kad valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos patikrintų, ar buvo laikomasi šios direktyvos reikalavimų, nediskriminuodamos tikrindamos į paskirties vietą atvykstančias transporto priemones (b punktas), atvežamus gyvūnus ir lydimųjų dokumentų įrašus (d punktas). Komisijos teigimu, šiam straipsniui lygiavertė yra Reglamento Nr. 1/2005 15 straipsnio 1 dalis, kurioje sakoma, kad kompetentinga institucija atlieka atitinkamus atsitiktinius arba planinius tikrinimus bet kuriuo ilgos kelionės etapu, norėdama įsitikinti, kad deklaruotas kelionės laikas atitinka tikrovę ir kelionė neprieštarauja šio reglamento nuostatoms, ypač kad kelionės laikas bei poilsio laikotarpiai atitinka I priedo V skyriuje nustatytas ribas.

74. Dėl pareigos atlikti kontrolę galiu konstatuoti, kad Reglamento Nr. 1/2005 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta pareiga ne visai atitinka Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies b ir d punktuose numatytą pareigą. Pareiga pagal direktyvą yra susijusi su transporto priemonių, gyvūnų kontrole ir bendrai – su lydimųjų dokumentų įrašų tikrinimu, o pareigos pagal Reglamentą Nr. 1/2005 susijusios su kelionės trukmės, poilsio laikotarpių ir bendrų reikalavimų, kad kelionė atitiktų minėtą reglamentą, kontrole. Be to, pareiga atlikti kontrolę pagal Reglamento Nr. 1/2005 15 straipsnio 1 dalį susijusi vien su ilgų kelionių kontrole, o Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalimi neapsiribojama vien tokia kontrole. Be to, šie du straipsniai dar skiriasi ir tuo, kad Reglamento Nr. 1/2005 15 straipsnio 1 dalies pagrindu kompetentinga institucija *bet kuriuo* ilgos kelionės *etapu* gali atlikti atitinkamus atsitiktinius arba planinius

tikrinimus, o Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies b punktas yra susijęs tik su *į paskirties vietą atvykstančių* transporto priemonių ir atvežamų gyvūnų kontrole[32]. Todėl, mano nuomone, Komisija negali remtis Reglamento Nr. 1/2005 15 straipsnio 1 dalimi.

panaudojimą reglamentuoja Direktyvoje 64/433/EEB nustatytos nuostatos[33]. Kitose Direktyvos 91/628 9 straipsnio dalyse nustatytos pasekmės, jei asmuo, atsakingas už transporto priemones, nesilaiko kompetentingos institucijos nurodymų, ir įtvirtintos nuostatos dėl būdų kompetentingos institucijos sprendimams apskųsti. Tiek, kiek tai susiję su šia pareiga, Komisija nesiremia jokia Reglamento Nr. 1/2005 nuostata.

c) Teisinis vertinimas

75. Direktyvos 91/628 9 straipsnyje yra nuostatų dėl to, ką reikia daryti nustačius, jog šios direktyvos nesilaikyta. Šio straipsnio 1 dalyje sakoma, kad jei vežant nustatoma, jog nesilaikoma arba buvo nesilaikoma šios direktyvos, tos vietos, kurioje tai buvo nustatyta, kompetentinga institucija pareikalauja, kad už transporto priemonę atsakingas asmuo imtųsi visų, tos kompetentingos institucijos manymu, būtinų veiksmų gyvūnų gerovei apsaugoti. Atsižvelgiant į konkrečias kiekvieno atvejo aplinkybes, tai gali būti veiksmai, skirti: a) užbaigti kelionę arba grąžinti gyvūnus į jų išsiuntimo vietą kuo trumpiausiu keliu, jeigu tokie veiksmai nesukels jiems nereikalingų kančių; b) laikyti gyvūnus tinkamose patalpose jais tinkamai rūpinantis, kol išsprendžiama ši problema; c) gyvūnus humaniškai paskersti. Skerdenų paskirties vietą ir

76. Grįsdama savo ieškinio pagrindą dėl maršruto planų kontrolės Komisija remiasi, pirma, misijos Nr. 9002/2003 ataskaitos 5.4.2 punktu, iš kurio matyti, kad gyvūnų vežimo Graikijos Respublikoje lydimuosiuose dokumentuose nenurodomas išvykimo laikas. Remiantis šiuo punktu taip pat matyti, kad MVT inspektoriai nustatė pažeidimų tam tikruose dokumentuose, kuriuos kompetentingos institucijos jau buvo patikrinusios. Tiesą sakant, sveikatos sertifikatų ir maršruto planų kopijos, turėtos vežant gyvūnus iš

32 — Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytos tam tikros pareigos tikrinti transporto priemones ir gyvūnus *vežant juos keliu*, tačiau tiek, kiek tai susiję su šiuo ieškinio pagrindu, Komisija remiasi tik šio direktyvos 8 straipsnio 1 dalies b ir d punktais. Žr. Komisijos ieškinio 49 punktą.

33 — Be to, Direktyvos 91/628 9 straipsnio 1 dalyje taip pat sakoma, kad šių gyvūnų skerdenų paskirties vietą ir panaudojimą reglamentuoja Direktyvos 64/433/EEB nuostatos (1964 m. birželio 26 d. Tarybos direktyva dėl sveikatos problemų, turinčių įtakos Bendrijos vidaus prekybai šviežia mėsa, OL 121, 1964 7 29, p. 2012). Šioje dalyje taip pat sakoma, kad kompetentinga institucija, imdamasi bet kokių 2 punkte numatytų priemonių, informuoja apie tai per Animo sistemą remdamasi tvarka, įskaitant ir finansinę, kuri nustatoma 17 straipsnyje numatyta tvarka.

Ispanijos, Prancūzijos ir Nyderlandų, buvo netikslios ir jose nebuvo svarbios informacijos. Kelionės trukmė, deklaruota daugelyje maršruto planų, buvo nelogiška ir nereali. Be to, maršruto plane nepažymėtas tarpinis poilsis (tarp tarpinio punkto Pietų Italijoje ir paskirties vietos Graikijos Respublikoje).

77. Komisija taip pat remiasi misijos Nr. 7273/2004 ataskaitos 5.4 punktu[34], iš kurio matyti, jog Graikijos kaimo plėtros ir mitybos ministerija reikalavo, kad visų nomų kompetentingos institucijos pateiktų kontrolės planą 2003 metams; juos pateikė tik 6 iš 54 nomų, t. y. 11,1 % nomų. Be to, iš šio punkto taip pat matyti, kad Ftiotidės nome 92 % ir 83 % krovinių paskirties vietoje patikrinta atitinkamai per 2003 m. antrąjį ir trečiąjį ketvirčius. Kardicos nome tikrinimai vyko išvykimo vietose; Larisos nome trys iš penkių tikrinimų be įspėjimo kiekvieną ketvirtį atlikti skerdyklose, tačiau į šiuos tikrinimus nepateko ilgos kelionės. Trikalos nome tikrinimai buvo atlikti iškraunant krovinius po ilgų kelionių. Be to, iš šio punkto matyti, kad 2003 m. nacionalinės valdžios institucijos patikrino 6 808 transporto priemones ir konstatavo 3 pažeidimus ir 24 reikalavimų neatitikimus lydraščiuose. Per savo misijas MVT inspektoriai taip pat konstatavo kelis papildomus reikalavimų neatitikimus, kurių nepastebėjo nacionalinės kompetentingos institucijos[35].

78. Iš misijos Nr. 7273/2004 ataskaitos 6.4 punkto matyti, kad dauguma nomų nepateikė maršruto planų kontrolės programos ir kad nebuvo nuoseklumo nomuose tikrinant, kaip siekiama maršruto planų kontrolės[36].

79. Komisija taip pat nurodo misijos Nr. 8042/2006 ataskaitos 5.4.2 ir 6.4 punktus. Iš šios ataskaitos 5.4.2 punkto matyti, kad Kilkio nomo kompetentinga institucija nurodė netikrinusi nė vieno maršruto plano. Mesenės, Lakonijos, Tesprotijos ir Elidės nomų kompetentingos institucijos per tikrinimus nenustatė, kad maršruto planuose nurodyta per ilga kelionės trukmė arba kad juose buvo reikalavimų neatitikimų. Tesprotijos nomo kompetentingos institucijos pasiliko maršruto planų originalus, užuot, kad atidavusios vežėjams, kurie turėjo juos grąžinti kilmės vietos kompetentingai institu-

34 — Savo ieškinyje Komisija nedaro tiesioginės nuorodos į šį misijos Nr. 7273/2004 ataskaitos punktą, tačiau aš pateikiu jo turinį, nes manau jį esant svarbiu nagrinėjant šį ieškinio pagrindą.

35 — Pavyzdžiui, Larisos nome daugelyje maršruto planų buvo nurodyta per ilga kelionės trukmė, o Ftiotidės nome maršruto planuose trūko svarbios informacijos.

36 — Komisija taip pat remiasi misijos Nr. 7273/2004 ataskaitos 5.3 punktu, iš kurio matyti, kad maršruto planų kontrolė buvo atlikta tik viename iš keturių tikrintų nomų – Ftiotidės nome. Tačiau tai, ką tvirtina Komisija, nematyti remiantis šiuo ataskaitos punktu, t. y. kad maršruto planų kontrolė atlikta tik šiame nome; iš tikrųjų jame sakoma, kad Ftiotidės nome patikrinti vežėjų įsipareigojimai dėl jų įprastų maršrutų planų.

cijai. Patruose nacionalinės kompetentingos institucijos maršruto planus tikrino tik iki pasiekiant uostus, bet to nedarė per likusią kelionės dalį iki galutinio jos taško; dėl to kompetentingoms institucijoms nepavyko atskleisti, kad kelionės trukmė įvairiomis transporto priemonėmis į Lesbo ir Chijo salas buvo ilgesnė už leidžiamą. Misijos Nr. 8042/2006 ataskaitos 6.4 punkte nurodyta, kad vietos kompetentingos institucijos, kurios parengė maršruto planų kontrolės programą, taip pat nepasiekė tikslo, nes paprastai pasitikėjo tikrinimais skerdyklose, kartu dažnai vykdydamos kontrolę, kuri nebuvo būtina.

— tikrinti transporto priemones ir atvežtus gyvūnus paskirties vietoje (Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies b punktas),

— tikrinti lydimųjų dokumentų įrašus (Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies d punktas),

— nustačius pažeidimų imtis atitinkamų priemonių (Direktyvos 91/628 9 straipsnis).

80. Iš Komisijos nurodytų nuostatų šiam ieškinio pagrindui pagrįsti matyti, kad ji tvirtina, jog Graikijos Respublika neįvykdė penkių įsipareigojimų:

— užtikrinti, kad vežėjai turėtų maršruto planą (Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies b punktas),

81. Remiantis Komisijos pateiktais įrodymais, negalima, mano nuomone, konstatuoti, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų prižiūrėti, kad vežėjai turėtų maršruto planą (Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies b punktas). Nė iš vienos misijos ataskaitos nematyti, kad vežėjai *neturėjo* tokių planų. Todėl, mano nuomone, kaip nepagrįstą reikia atmesti tą Komisijos ieškinio pagrindo dalį, kuriame nurodomas įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies b punktą neįvykdymas.

— užtikrinti, kad vežėjų maršruto planai būtų tinkami (Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies d punkto i papunkčio pirma įtrauka),

82. Pareiga užtikrinti, kad vežėjų maršruto planai būtų tinkami (Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies d punkto

i papunkčio pirma įtrauka), apima pareigą, kad maršruto planuose būtų visi būtini įrašai ir kad šie įrašai būtų teisingai ir tinkami (pavyzdžiui, kad kelionės trukmė nebūtų per ilga). Žinoma, Komisija pateikė šio įsipareigojimo nevykdymo įrodymus, iš kurių matyti, kad maršruto planuose buvo reikalavimų neatitikimų. Tačiau šie įrodymai, mano nuomone, nėra pakankamai tikslūs, kad būtų galima įrodyti, jog Graikijos valdžios institucijoms tenkantys įsipareigojimai buvo nevykdomi nuolat ir bendrai. MVT inspektoriai konstatavo, pavyzdžiui, kad „tam tikruose“ dokumentuose buvo reikalavimų neatitikimų, kad kelionės trukmė, deklaruota „daugelyje maršruto planų“, buvo nelogiška ir nereali ir kad „daugelio kelionių“ trukmė buvo ilgesnė nei leidžiama. Nėra jokių abejonių, kad maršruto planuose Graikijos Respublikoje buvo reikalavimų neatitikimų, tačiau iš Komisijos įrodymų negalima aiškiai nustatyti, kokia yra procentinė tikrintų atvejų, kai rasta šių neatitikimų, išraiška. Mano nuomone, Komisija nepateikė pakankamai tikslių duomenų įsipareigojimo nevykdymui dėl maršruto planų tinkamumo įrodyti. Todėl, manau, kad kaip nepagrįstą reikia atmesti tą Komisijos ieškinio pagrindo dalį, kuriame nurodomas įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies d punkto i papunkčio pirmą įtrauką neįvykdymas.

83. Mano nuomone, Komisija nepateikė jokio įrodymo dėl pareigos tikrinti transporto priemones ir atvežtus gyvūnus paskirties vietoje (Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies b punktas) neįvykdymo. Nė viename minėtų ataskaitų punkte nebuvo teigiama, kad transporto priemonės nebuvo tikrinamos *paskirties vietoje*. Visiškai priešingai, kalbant apie Ftiotidės nomą, pateikiant įrodymus[37] sakoma, kad per 2003 m. antrąjį ir trečiąjį ketvirčius paskirties vietoje patikrinta atitinkamai 92 % ir 83 % krovinių. Todėl, mano nuomone, kaip nepagrįstą reikia atmesti pagrindą dėl įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies b punktą neįvykdymą.

84. Manau kad, taip pat nepagrįsta ta ieškinio pagrindo dalis, kur Komisija nurodo, kad pažeista pareiga tikrinti lydimųjų dokumentų įrašus (Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies d punktas). Nors kompetentingos atskirų nomų institucijos 2003 m. nepateikė kontrolės programų, iš misijos Nr. 7273/2004 ataskaitos 5.4 punkto matyti, kad tuose nomuose, kur lankėsi MVT inspektoriai, ši kontrolė vis dėlto atlikta. Nors tam tikrais atvejais kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos ir nerado pažeidimų, tokie patikrinimai vis dėlto buvo atlikti – pavyzdžiui, yra aiški informacija, kad 2003 m. buvo patikrintos 6 808 transporto priemonės. Todėl, mano nuomone, kaip nepagrįstą reikia atmesti tą Komisijos ieškinio pagrindo dalį, kuriame nurodomas įsipareigojimų pagal direktyvos 8 straipsnio 1 dalies d punktą nevykdymas.

37 — Žr. šios išvados 77 punktą.

85. Manau, kad Komisija neįrodė pagrindo dalies dėl pareigos nustačius pažeidimus imtis atitinkamų priemonių (Direktyvos 91/628 9 straipsnis). Norint konstatuoti, kad neįvykdyta pareiga pagal šį straipsnį, reikėtų pateikti įrodymų, kad kompetentingos Graikijos institucijos nesiėmė tinkamų veiksmų tokiam pažeidimui konstatuoti. Tačiau Komisija nepateikė jokio įrodymo dėl to, kiek kartų ir kuriuose nomuose kompetentingos nacionalinės institucijos konstatavo pažeidimus, tačiau nesiėmė tinkamų priemonių šiuo klausimu. Todėl, mano nuomone, kaip nepagrįstą reikia atmesti pagrindą dėl įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 9 straipsnį neįvykdymo.

d) Analizės išvada

86. Mano nuomone, kaip nepagrįstą reikia atmesti ieškinio pagrindą dėl maršruto planų kontrolės, kuriuo Komisija tvirtina, kad neįvykdyti įsipareigojimai pagal Direktyvos 91/628 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies b punktą, 5 straipsnio A skirsnio 2 dalies d punkto i papunkčio pirmą įtrauką, 8 straipsnio 1 dalies b ir d punktus ir 9 straipsnį.

4. Ieškinio pagrindas dėl poilsio įrenginių uostuose nebuvimo

a) Šalių argumentai

87. *Komisija* tvirtina, kad per misijas Nr. 9211/2003 (ataskaitos 5.2.2 punktas) ir Nr. 8042/2006 (ataskaitos 5.4.2 punktas) atskleista, jog Graikijos Respublika neužtikrino, kad uostuose ir prie jų būtų poilsio įrenginiai, kuriuose 12 valandų po iškėlimo iš laivų gyvūnus būtų galima pailsinti, jeigu kelionės trukmė jūra viršijo 29 valandas. Šiuo klausimu savo motyvuose Komisija tvirtina, kad pažeisti įsipareigojimai pagal Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 48 skirsnio 7 punkto b papunktį[38] ir pagal Reglamento Nr. 1/2005 I priedo V skyriaus 1.7 punkto b papunktį. Tačiau savo reikalavimuose Komisija prašo pripažinti, kad pažeista tik Direktyvos 91/628 VII skyriaus 48 skirsnio 7 punkto b papunktis.

88. Komisija tvirtina, kad viename iš uostų (Igumenicos uoste) yra patalpos, kurios galėtų būti naudojamos poilsio įrenginiams įrengti, tačiau to padaryti nebuvo galima, nes kompetentingos institucijos nebuvo išdavusios atitinkamo leidimo. Žinoma, Komisijos teigimu, Graikijos vyriausybė atsakyme į

38 — Dėl tikslios nuorodos į Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 48 punkto 7 punkto b dalį žr. šios išvados 5 išnašą.

pagrįstą nuomonę nurodė ėmusis būtinų priemonių, kad būtų užtikrintas tokių poilsio vietų įrengimas šiame uoste, tačiau, Komisijos nuomone, šio tvirtinimo ji niekaip neįrodė.

89. *Graikijos vyriausybė* tvirtina, kad Komisija nepaminėjo nė vieno konkretaus atvejo, kada vežimas jūra iš vieno Bendrijos uosto į kitą viršijo 29 valandas. Ji tvirtina, kad Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 48 skirsnio 7 punkto b papunktyje valstybėms narėms nenustatyta pareiga uostuose įrengti poilsio įrenginius; Graikijos vyriausybės teigimu, šioje nuostatoje vežėjams numatyta pareiga maršruto, kuris apima ir vežimą jūra, plane numatyti sustojimo punktus tinkamuose poilsio įrenginiuose. Be to, Graikijos vyriausybė tvirtina, kad praktikoje joks pervežimas iš Graikijos keltų uosto į kurį nors keltų uostą Bendrijoje neviršija 29 valandų. Šiuo klausimu Graikijos vyriausybė pažymi, kad pervežimas iš Bario uosto Italijoje į Igumenicos uostą, kuris yra pagrindinis Graikijos tranzito uostas, trunka ne ilgiau kaip 10 ar 11 valandų, o pervežimas iš Bario uosto į Patrus neviršija 15 valandų.

90. *Komisija* dublike ginčija Graikijos vyriausybės argumentus. Ji tvirtina, kad iš Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 48 skirsnio 7 punkto b papunkčio formuluotės aiškiai matyti, kad valstybės narės privalo užtikrinti, kad būtų poilsio įrenginiai uostuose ar prie jų. Be to, Komisija tvirtina, kad neteisingas Graikijos vyriausybės tvirtinimas, jog nė vienas pervežimas iš Graikijos tranzito uosto į kitą tranzito uostą Bendrijoje netrunka daugiau kaip 29 valandas.

b) Priimtinumas

91. Kalbant apie pagrindą dėl poilsio įrenginių nebuvimo, Komisija nurodo, kad neįvykdytas įsipareigojimas pagal Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 48 skirsnio 7 punkto b papunktį ir Reglamento Nr. 1/2005 I priedo V skyriaus 1.7 punkto b papunktį. Tačiau turiu atkreipti dėmesį į tai, kad Komisija įsipareigojimų pagal šių dviejų teisės aktų nuostatas neįvykdymą nurodo ieškinio motyvuose, nors pačiuose reikalavimuose nurodomas tik įsipareigojimo pagal Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 48 skirsnio 7 punkto b papunktį, o ne įsipareigojimo Reglamento Nr. 1/2005 I priedo V skyriaus 1.7 punkto b papunktį neįvykdymas.

92. Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 48 skirsnio 7 punkto b papunktyje sakoma, kad vežant gyvūnus jūra reguliariu tiesioginiu maršrutu tarp dviejų Bendrijos geografinių taškų transporto priemonėmis, kurios pakrautos į laivą neiškraunant gyvūnų, juos

būtina pailsinti 12 val., kai jie iškraunami paskirties uoste ar netoli jo, nebent kelionės trukmė jūra tokia, kad kelionę galima laikyti atitinkančią 2, 3 ir 4 punkto reikalavimus.

93. Reglamento Nr. 1/2005 I priedo V skyriaus 1.7 punkto b papunktyje sakoma, kad transportuojant gyvūnus jūra reguliariais maršrutais arba tiesioginiu maršrutu tarp dviejų Bendrijos taškų transporto priemonėmis, kurios pakraunamos į laivus neiškrovus gyvūnų, šiems būtina leisti pailsėti 12 valandų po to, kai jie iškraunami paskirties uoste arba netoli jo, jeigu kelionės jūra trukmė atitinka bendrąją šio I priedo skyriaus 1.2–1.4 punktuose pateiktą schemą.

94. Palyginus šias dvi nuostatas matyti, kad abiejose reikalaujama vežant gyvūnus jūra reguliariu tiesioginiu maršrutu tarp dviejų Bendrijos geografinių taškų transporto priemonėmis, kurios pakrautos į laivą neiškraunant gyvūnų, pailsinti juos dvylika valandų[39]. Todėl iš esmės Komisija gali remtis Reglamento Nr. 1/2005 I priedo V skyriaus 1.7 punkto b papunkčiu. Tačiau šiuo ieškinio pagrindu Komisija nereikalauja pripažinti, kad pažeisti įsipareigojimai pagal šį Reglamento Nr. 1/2005 priedo punktą. Be to, Komisija teismo posėdyje paaiškino, kad Direktyvos 91/628 nuostatų užteko įsipareigojimų neįvykdymui pripažinti ir kad Reglamentu Nr. 1/2005 ji rėmėsi tik savo teiginiui, kad Graikijos Respublikos įsipareigojimų nevykdymas tęsėsi, įrodyti. Todėl šiuo ieškinio pagrindu analizuosiu tik tai, ar Graikijos Respublika įvykdė ar ne įsipareigojimus pagal Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 48 skirsnio 7 punkto b papunktį.

c) Teisinis vertinimas

95. Analizuojant ieškinio pagrindą dėl gyvūnų poilsio įrenginių uostuose nebuvimo pirmiausia reikia paaiškinti, kokią tiksliai pareigą turi valstybė narė pagal Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 48 skirsnio 7 punkto b papunktį.

96. Pirma, nors šioje nuostatoje aiškiai nenumatyta, jog valstybės narės turi pareigą užtikrinti, kad uostuose būtų įrenginių gyvūnams pailsinti, tokia pareiga, mano nuomone, yra neatsiejama nuo reikalavimo, kad gyvūnai būtų pailsinti 12 val. po iškrovimo paskirties uoste ar netoli jo. Mano nuomone, negalima sutikti su Graikijos vyriausybės argumentu, kad pagal minėtą nuostatą tik vežėjams tenka pareiga maršruto plane, kuris taikomas ir pervežimams jūra, numatyti sustojimą tinkamuose poilsio įrenginiuose. Jeigu pervežimo

39 — Ši išnaša aktuali tik išvados versijai slovėnų kalba.

laikas negali būti įskaičiuojamas į pervežimo laiką pagal Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 2 ir 4 punktus[40], gyvūnai kelionės metu turi būti pailsinami uostuose, o ne kur nors kitur.

97. Antra, manau, kad Komisijos teiginys, jog poilsio įrenginiai yra būtini, kai pervežimas trunka ilgiau nei 29 val., yra klaidingas. Iš Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 2 ir 4 punktų matyti, kad pervežimo trukmė gali būti įvairi ir kad ji priklauso nuo transporto priemonės, kuria gyvūnai yra vežami, įrenginių ir nuo pačios vežamo gyvūno ryšies[41]. Naminių vienkanopių, galvijų, avių, ožkų ir kiaulių pervežimo laikas iš principo neturi viršyti *aštuonių valandų*[42]. Ši maksimali pervežimo trukmė gali būti pratęsta, jeigu transporto priemonės, kuriomis vežami gyvūnai, atitinka tam tikras sąlygas, pavyzdžiui, esama pakankamai pakrato, pašaro, įrengta tinkama ventiliacija, kurią galima keisti pagal temperatūrą (išorinė ir vidinė ventiliacija), įrengti stumdomi užtvarai, kad būtų galima sudaryti atskirus gardus[43]. Jeigu transporto priemonės atitinka šias sąlygas, maksimalus nenujunkytų gyvūnų vežimo laikas yra *devynios valandos*, tada gyvūnai turi būti pailsinami mažiausiai 1 val., paskui juos galima vežti dar *9 valandas*. Maksimalus kiaulių ir naminių vienakanopių gyvūnų vežimo laikas yra *24 valandos*[44]. Visas kitas gyvūnų rūšis galima vežti *14 val*., paskui juos reikia pailsinti *vieną valandą*, kad per šį poilsio laiką jie galėtų būti pagirdyti ir, jeigu reikia, pašerti, paskui juos galima vežti dar *14 valandų*[45].

98. Iš išvados 97 punkto išvardytų reikalavimų matyti, kad atskirais atvejais gyvūnai taip pat turi būti pailsinti, jeigu vežimas jūra yra trumpesnis, ir tokiais atvejais reikia užtikrinti, kad uostuose būtų poilsio įrenginių[46]. Todėl taip pat negalima sutikti su Graikijos vyriausybės argumentu, kad poilsio įrenginių nereikia, nes nė vienas pervežimas jūra iš Graikijos keltų uosto į kitą uostą Bendrijoje neviršijo 29 valandų.

99. Be to, reikia pažymėti, kad kai Komisija tvirtina, kad reikia užtikrinti, jog uostuose ar

40 — Šiuo klausimu konkrečiau žr. šios išvados 97 punktą.

41 — Specializuotoje literatūroje apie maksimalų gyvūnų pervežimo laiką žr. M. Radford „Animal passions, animal welfare and European policy making“, P. Craig, C. Harlow (leid.), *Lawmaking in the European Union*, Londonas, *Kluwer Law International*, 1998, p. 424, pažymi, kad priimant Direktyvą 91/628 padėtis šiuo klausimu valstybėse narėse labai skyrėsi.

42 — Žr. Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 2 punktą.

43 — Dėl konkrečių nuostatų apie papildomas sąlygas, kurias transporto priemonės turi atitikti, žr. Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 3 punktą.

44 — Žr. Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 4 punkto b ir c punktus.

45 — Žr. Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 4 punkto d punktą.

46 — Praktikoje taip pat reikia atsižvelgti į tai, kad dažnai sunku užtikrinti poilsį laiku, kai pasibaigia maksimalus vežti skirtas laikas, leidžiamas tam tikros rūšies gyvūnams vežti; jeigu, pavyzdžiui, kiaulių vežimas jūra trunka 23 val., o iškrovimas – pusvalandį, tokiu atveju reikia užtikrinti, kad gyvūnų poilsio punktai būtų netoli uosto. Be to, reikia atsižvelgti į tai, ką Teisingumo Teismas nusprendė 2006 m. lapkričio 23 d. Sprendime *ZVK* (C-300/05, Rink. p. I-11169): pervežimas apima gyvūnų pakrovimą ir iškrovimą; todėl bendras vežimo laikas dar pailgėja.

netoli jų būtų gyvūnų poilsio įrenginiai, jeigu pervežimas trunka ilgiau nei 29 val., ji neabejotinai atsižvelgia į visų kitų gyvūnų rūšių pervežimo trukmę, o ne vien į specifines nuostatas dėl nenujunkytų gyvūnų ar kiaulių ir naminių vienakanopių pervežimo laiką; šiuo klausimu ji skaičiuoja maksimalų trukmės laiką pagal formulę „14 + 1 + 14“ (14 val. vežimo + 1 val. poilsio + 14 val. vežimo). Tačiau, kaip matyti iš sprendimo *Interboves*[47], toks skaičiavimas yra netikslus. Šioje byloje Teisingumo Teismas konstatavo, kad tokio poilsio laikotarpio paisymo negalima praktiškai įgyvendinti jūroje, nes laivas po 14 val. plaukimo turėtų mažiausiai 1 val. prisišvartuoti ir tada vėl išplaukti 14 val. laikotarpiui[48]. Todėl šiuo klausimu Teisingumo Teismas nusprendė, kad tokiais atvejais maksimali vežimo trukmė turi būti *28 valandos*[49].

100. Šioje byloje Komisija, grįsdama savo ieškinio pagrindą dėl poilsio įrenginių nebuvimo, nurodo misijos Nr. 9211/2003 ataskaitos 5.2.2 punktą ir misijos Nr. 8042/2006 atskaitos 5.4.2 punktą.

101. Iš misijos Nr. 9211/2003 ataskaitos 5.2.2 punkto matyti, kad Graikijos keltų uostuose nėra gyvūnų poilsio įrenginių. Kompetentingos nacionalinės institucijos tai pagrįsti bandė tuo, kad juos buvo galima pervežti jūra per maksimalų kelionei skirtą laiką, tačiau MVT inspektoriai nustatė, kad tai buvo galima padaryti ne visada. Tam tikrai atvejais gyvūnų pervežimas jūra iš Pietų Italijos į Graikijos Respubliką truko ilgiau nei maksimali leidžiama trukmė, todėl gyvūnų poilsio įrenginiai turėjo būti įrengti.

102. Misijos Nr. 8042/2006 atskaitos 5.4.2 punkte tiksliai nurodoma, kad pačiuose Patrų ir Pirėjo uostuose ar netoli jų nebuvo gyvūnų poilsio įrenginių. Nors netoli Igumenicos uosto ir buvo vieta, kurią buvo galima naudoti kaip vežamų gyvūnų poilsio įrenginius, kompetentingos institucijos jų nenaudojo šiuo tikslu.

103. Iš minėtų misijų ataskaitų matyti, kad nė viename uoste Graikijos Respublika neužtikrino, kad juose būtų gyvūnų poilsio įrenginiai, todėl, mano nuomone, ieškinio pagrindas dėl poilsio įrenginių uostuose nebuvimo yra pagrįstas.

47 — 2008 m. spalio 9 d. Sprendimas *Interboves* (C-277/06).

48 — 47 punkte minėto sprendimo *Interboves* 30 punktas. Žr. taip pat 2008 m. kovo 13 d. generalinio advokato P. Mengozzi išvados byloje *Interboves* (47 punkte minėtas sprendimas *Interboves*) 33 punktą, iš kurio matyti, kad vienos valandos poilsio laikas pervežant jūra neturi prasmės.

49 — 47 išnašoje minėto sprendimo *Interboves* 32 punktas.

d) Analizės išvada

104. Mano nuomone, nesiėmusi būtinų priemonių užtikrinti, kad keltų uostuose ir prie jų būtų gyvūnų poilsio po jų iškėlimo iš laivų įrenginiai, Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 48 punkto 7 papunktį.

5. Ieškinio pagrindas dėl nepakankamo transporto priemonių ir gyvūnų tikrinimo

a) Šalių argumentai

105. *Komisija* tvirtina, kad iš misijų Nr. 9211/2003, 7273/2004 ir 8042/2006 ataskaitų (atitinkamai 5.2.1, 5.5 ir 5.5 punktai) matyti, jog Graikijos Respublika nesiėmė tinkamų priemonių, kad transporto priemonės ir gyvūnai būtų pakankamai tikrinami Graikijoje, siekiant išvengti neteisėto gyvūnų vežimo keliu. Šiuo klausimu Komisija tvirtina, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 8 straipsnį ir Reglamento Nr. 1/2005 27 straipsnio 1 dalį.

106. Pirmiausia Komisija tvirtina, kad tam tikruose Graikijos nomuose, kaip, antai Achajos, Kilkio ir Serių, nenumatyta tikrinti transporto priemonių ir gyvūnų, nes šiuose nomuose trūksta personalo arba tokie tikrinimai jau atlikti Graikijos uostuose. Komisija pažymi, kad bandomasis projektas, kuriame numatyta atlikti papildomus tikrinimus, neapima tam tikrų nomų, pavyzdžiui, Tesalijos nomo, o per misiją Nr. 9211/2003 jame rasta tam tikrų trūkumų.

107. *Graikijos vyriausybė* tvirtina, kad Direktyvos 91/628 8 straipsnis Reglamento Nr. 1/2005 27 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinami taip, kad norint konstatuoti šių nuostatų pažeidimą reikia įrodyti, kad visiškai nebuvo tikrinama, kaip laikomasi vežamų gyvūnų apsaugos reikalavimų, ir kad kompetentingos institucijos turi nustatyti, kaip ir kur šie tikrinimai turi būti atliekami. Iš tikrųjų Direktyvos 91/628 8 straipsnyje numatytos įvairios tikrinimų formos, ne tik tikrinimai keliuose, kuriais remiasi Komisija. Graikijos vyriausybė mano, kad bandomojo projekto, kuriame numatyta, kad tikrinimus atliks mišrios atskirų nomų grupės, taikymas bei sankcijų vežėjams skyrimas, taip pat įvairios abipusės pagalbos su tam tikromis valstybėmis narėmis procedūros yra papildomi įrodymai, kad Graikijos valdžios institucijos

vykdo Bendrijos teisės aktuose reikalaujamą kontrolę. Kaip įrodymą prie savo atsiliepimo į ieškinį Graikijos vyriausybė pridėjo dokumentus, įrodančius sankcijų skyrimą ir abipusės pagalbos procedūras[50].

108. *Komisija* atsako, kad norint tenkinti Bendrijos reikalavimus, transporto priemonių ir gyvūnų tikrinimas turi būti tinkamas, pakankamas ir veiksmingas. Komisijos nuomone, maršruto planų kontrolė, kurią atliko Graikijos valdžios institucijos, nebuvo pakankama ir tinkama, siekiant išvengti neteisėto gyvūnų vežimo keliu.

b) Priimtinumas

109. Dėl ieškinio pagrindo dėl nepakankamo transporto priemonių ir gyvūnų tikrinimo Komisija tvirtina, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 8 straipsnį ir Reglamento Nr. 1/2005 27 straipsnio 1 dalį.

110. Direktyvos 91/628 8 straipsnio pirmoje pastraipoje sakoma, kad valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos patikrintų, ar buvo laikomasi šios direktyvos reikalavimų[51], nediskriminuojant tikrindamos: a) transporto priemones ir gyvūnus, vežant juos keliu; b) į paskirties vietą atvykstančias transporto priemones ir atvežamus gyvūnus; c) transporto priemones ir gyvūnus turgavietėse, išsiuntimo vietose, sustojimo ir perkėlimo punktuose; d) lydimųjų dokumentų įrašus. Antroje pastraipoje reikalaujama tikrinti pasirenkant pakankamą kasmet per kiekvieną valstybę narę vežamų gyvūnų skaičių, o pagal trečią pastraipą kompetentinga institucija turi pateikti Komisijai kasmetinę ataskaitą. Ketvirtoje pastraipoje tikrinimai gali būti atliekami vežant gyvūnus per jos teritoriją, o penktoje pastraipoje sakoma, kad šis straipsnis netaikomas tikrinimams, kuriuos pagal savo pareigas nediskriminuodamos atlieka institucijos, atsakingos už bendrą įstatymų taikymą valstybėje narėje.

111. Reglamento Nr. 1/2005 27 straipsnio 1 dalies, kuri, Komisijos teigimu, atitinka Direktyvos 91/628 8 straipsnį, pirmajame sakinyje sakoma, kad kompetentinga institucija kontroliuoja, ar buvo laikomasi šio reglamento reikalavimų, atlikdama nešališkus gyvūnų, transporto priemonių ir lydimųjų dokumentų patikrinimus. Reglamento Nr. 1/2005 27 straipsnio 1 dalies antrajame

50 — Kalbama apie tokius sprendimus skirti baudas: 2006 m. kovo 17 d. Sprendimas Nr. 1537; 2007 m. balandžio 19 d. Sprendimas Nr. 2324; 2007 m. rugsėjo 24 d. Sprendimas Nr. 5505; 2006 m. rugpjūčio 23 d. Sprendimas Nr. 1556; 2007 m. sausio 8 d. Sprendimas Nr. 16 ir 2006 m. spalio 2 d. Sprendimas Nr. 2961. Dokumentai, įrodantys abipusės pagalbos su kitomis valstybėmis narėmis procedūras, yra: 2006 m. rugsėjo 25 d. Dokumentas Nr. 308252; 2006 m. lapkričio 14 d. Dokumentas Nr. 308313; 2007 m. kovo 7 d. Dokumentas Nr. 261133; 2007 m. birželio 12 d. Dokumentas Nr. 304840; 2007 m. liepos 24 d. Dokumentas Nr. 304908 ir 2007 m. birželio 25 d. Dokumentas Nr. 304856.

51 — Šiame straipsnyje taip pat sakoma, kad kompetentingos institucijos atlieka kontrolę pagal 1990 m. birželio 26 d. Tarybos direktyvoje 90/425/EEB dėl Bendrijos vidaus prekyboje tam tikrais gyvūnais ir produktais taikomų veterinarinių ir zootechninių patikrinimų, siekiant užbaigti vidaus rinkos kūrimą (OL L 224, 1990 8 18, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 10 t., p. 138), nustatytus kontrolės principus ir taisykles.

sakinyje sakoma, kad tokie patikrinimai turi būti atliekami proporcingai kiekvienoje valstybėje narėje kasmet vežamų gyvūnų kiekiui, o trečiajame sakinyje teigiama, kad tikrinimų skaičius gali būti padidintas, nustačius, kad buvo nepaisoma šio reglamento nuostatų[52].

112. Palyginus šias dvi nuostatas matyti, kad Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalyje aiškiai nurodyta, kur nediskriminuojant reikia atlikti transporto priemonių ir gyvūnų patikrinimus: vežant gyvūnus keliu, paskirties vietoje, turgavietėse, išsiuntimo vietose, sustojimo ir perkėlimo punktuose; joje taip pat sakoma, kad kompetentingos institucijos turi patikrinti lydimųjų dokumentų įrašus. Reglamento Nr. 1/2005 27 straipsnio 1 dalies pirmajame sakinyje pakartojama bendroji taisyklė, pagal kurią kompetentinga institucija turi atlikti nešališkus gyvūnų, transporto priemonių ir lydimųjų dokumentų patikrinimus. Tiesą sakant, galima manyti, kad šios skirtingos dviejų straipsnių formuluotės negali pakeisti kompetentingoms institucijoms tenkančių pareigų apimties ir kad remiantis šiais dviem straipsniais kompetentingos institucijos turi atlikti nešališkus gyvūnų, transporto priemonių ir lydimųjų dokumentų patikrinimus. Tačiau turiu atkreipti dėmesį į tai, kad Reglamento Nr. 1/2005 27 straipsnio 1 dalies pirmuoju sakiniu kompetentingoms institucijoms suteikta didesnė diskrecija sprendžiant, kur ir kaip atlikti šiuos tikrinimus. Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalyje numatyti tikrinimai apibrėžti kumuliatyviai ir kompetentinga institucija savo iniciatyva negali nuspręsti, kuriuos tikrinimus atlikti, kurių – ne. Todėl, mano nuomone, negalima daryti išvados, kad pareigos pagal Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalį ir pagal Reglamento Nr. 1/2005 27 straipsnio 1 dalies pirmąjį sakinį yra visais atžvilgiais tapačios, todėl Komisija negali remtis Reglamento Nr. 1/2005 27 straipsnio 1 dalies pirmuoju sakiniu.

113. Reglamento Nr. 1/2005 27 straipsnio 1 dalies antrasis sakinys, kuriame sakoma, kad tikrinimai turi būti atliekami proporcingai gyvūnų kiekiui, atitinka Direktyvos 91/628 8 straipsnio antrą pastraipą, kurioje sakoma, kad tikrinimai turi vykti pasirenkant pakankamą gyvūnų skaičių, todėl Komisija gali remtis šiuo Reglamento Nr. 1/2005 straipsniu. Direktyvos 91/628 8 straipsnio trečia–penkta pastraipos neatitinka Reglamento Nr. 1/2005 27 straipsnio 1 dalies[53].

52 — Šiame straipsnyje taip pat sakoma, kad proporcijos nustatomos Reglamento Nr. 1/2005 31 straipsnio 2 dalyje numatyta tvarka.

53 — Reglamento Nr. 1/2005 27 straipsnio 2 dalis galėtų būti prilyginta Direktyvos 91/628 8 straipsnio 3 daliai, tačiau Komisija to nenurodo.

c) Teisinis vertinimas

114. Dėl šio ieškinio pagrindo Komisija remiasi misijos Nr. 9211/2003 ataskaitos 5.2.1 punkte, Nr. 7273/2004 ataskaitos 5.5 punkte ir Nr. 8042/2006 ataskaitos 5.5 punkte įtvirtintais konstatavimais.

115. Iš misijos Nr. 9211/2003 ataskaitos 5.2.1 punkto matyti, kad Graikijos nomuose tikrinimai vyko tik uostuose ir pasienio punktuose, tačiau jie nebuvo daromi niekur kitur vežant gyvūnus keliu. Be to, kompetentingos institucijos nesutarė su policija, kad ji palengvintų tikrinimą keliuose.

116. Remiantis misijos Nr. 7273/2004 ataskaitos 5.5 punktu matyti, kad siekiant rengti tikrinimus keliuose buvo surengtas Graikijos kaimo plėtros ir mitybos ministerijos ir Graikijos viešosios tvarkos ministerijos atstovų susitikimas; tokie tikrinimai būtų buvę rengiami tik priėmus atitinkamas administracines priemones[54]. Kaimo plėtros ir mitybos ministerijos atstovas sutiko, kad Graikijoje tebebuvo daug neteisėto gyvūnų vežimo atvejų.

54 — Šios priemonės pobūdis misijos Nr. 7273/2004 5.5 punkte nėra nurodytas.

117. Iš misijos Nr. 8042/2006 ataskaitos 5.5 punkto matyti, kad Graikijos kaimo plėtros ir mitybos ministerija keturiems nomams (Kilkio, Serių, Tesprotijos ir Achajos) nurodė, padedant policijai, imtis tikrinimų keliuose pagal bandomąjį projektą. Atsakydamos į tai, Serių nomo kompetentingos institucijos informavo neturėjusios jokių planų imtis tokių tikrinimų; Kilkio nomo kompetentingos institucijos pranešė visai neturėjusios personalo tokiems tikrinimams atlikti; Tesprotijos nome tokius tikrinimus planuota atlikti du kartus, bet tai nebuvo padaryta, nes policija turėjo kitų prioritetų. Achajos nomo kompetentingos institucijos nurodė tikrinimus sutelksiančios Patrų uoste, o policijos pagalbos joms nereikėjo, nes transporto priemones stabdė uosto tarnybos.

118. Iš misijos Nr. 8042/2006 ataskaitos 5.5 punkto taip pat matyti, kad Graikijos kaimo plėtros ir mitybos ministerija pareikalavo, jog visuose 54 Graikijos nomuose būtų priimtos kitos priemonės nelegaliam pervežimui sustabdyti. Į šį reikalavimą atsižvelgė tik 21 nomas, o likusiuose 33 nomuose į jį liko neatsakyta. Tarp septynių nomų, kuriuose lankėsi MVT inspektoriai, į šį reikalavimą atsižvelgė tik du: Kardicos ir Trikalos. Kardicos nome nuobauda skirta keturiems vežėjams, kurių vienam nuobauda taip pat skirta Trikalos nome.

119. Kalbant apie šį ieškinio pagrindą, pirmiausia reikia paaiškinti, kad savo ieškinyje Komisija, aišku, formaliai remiasi visu Direktyvos 91/628 8 straipsniu, tačiau konkrečiai nurodo tik du pažeidimus.

120. Viena vertus, kaip teisingai pažymėjo Graikijos vyriausybė[55], Komisija pateikia įrodymų dėl įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies a punktą, susijusį su pareiga tikrinti transporto priemones ir gyvūnus, vežant juos *keliu*, neįvykdymą. Kita vertus, ji pateikia įrodymų dėl to, kad nebuvo priimtos „kitos priemonės“[56], kurias nurodė priimti Graikijos kaimo plėtros ir mitybos ministerija.

121. Kalbant apie „kitas priemones“, kurios buvo vykdytos, iš įrodymų nematyti, apie kokias priemones kalbama ir ar jos buvo vykdytos paskirties vietose, išsiuntimo vietose, uostuose, ar vis dėlto kalbama apie lydimųjų dokumentų įrašų tikrinimus. Mano nuomone, šie įrodymai neleidžia nustatyti, kokių įsipareigojimų, numatytų Direktyvos 91/628 8 straipsnyje, Graikijos Respublika neįvykdė. Be to, pažymėtina, kad spręsdama dėl pagrindo, susijusio su maršruto planų kontrole, jau konstatavau, kad Komisija neįrodė, jog Graikijos Respublika būtų pažeidusi įsipareigojimams pagal Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies b ir d punktus[57]. Todėl reikia atmesti ieškinio pagrindą dėl nepakankamo transporto priemonių ir gyvūnų tikrinimo, kiek tai susiję su pareiga įgyvendinti „kitas priemones“[58].

122. Nagrinėdama šį ieškinio pagrindą savo analizę sutelksiu į klausimą, ar Graikijos Respublika pažeidė Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies a punktą.

123. Šiuo klausimu, mano nuomone, remiantis minėta informacija pagal misijų ataskaitas, galima konstatuoti, kad pagrįstas yra ieškinio pagrindas dėl nepakankamo transporto priemonių ir gyvūnų vežimo tikri-

55 — Žr. Graikijos vyriausybės atsiliepimo į Komisijos ieškinį 16 punktą.

56 — Žr. šios išvados 118 punktą.

57 — Dėl šios ieškinio pagrindo dalies, susijusios su įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies b punktą neįvykdymu, žr. šios išvados 83 punktą; dėl tos pačios ieškinio pagrindo dalies, susijusios su įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies d punktą neįvykdymu, žr. šios išvados 84 punktą.

58 — Šiuo klausimu norėčiau pažymėti, kad negalima priimti Graikijos vyriausybės argumento, pagal kurį, norint konstatuoti Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies pažeidimą, reikia įrodyti, kad transporto priemonės ir gyvūnai nebuvo tikrinami visai ir kad kompetentingos institucijos turi visišką diskreciją spręsdamos, kaip ir kur atlikti šiuos tikrinimus. Tikrinimų rūšys, nurodytos Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies a–d punktuose, yra ne alternatyvios, o kumuliatyvios, todėl atlikdamos tik vienos rūšies tikrinimus valstybės narės įvykdo ne visus pagal Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalį joms tenkančius įsipareigojimus.

nimo, vežant juos *keliu*. Tiesą sakant, iš minėtų ataskaitų matyti, kad 2003–2006 m. transporto priemonės ir gyvūnai, vežant juos *keliu*, praktiškai nebuvo tikrinti. Nepakankami tikrinimai buvo atliekami tik uostuose ir pasienio punktuose, tačiau beveik niekada kelyje.

124. Pažymėtina, kad tikrinimai vežant gyvūnus keliu, o tai yra dažniausias vežimo būdas, ypač svarbūs, nes gyvūnams jis yra labiau varginantis už kitus, o sąlygos, kuriomis vežami skersti gyvūnai, paprastai yra pačios prasčiausios[59].

125. Kalbant apie įrodymą, kurį Graikijos vyriausybė pridėjo prie savo atsiliepimo į ieškinį ir kuriuo ji tvirtina, pirma, kad sankcijos buvo skirtos Achajos, Vakarų Atikos, Tesprotijos ir Pelos nomuose ir kad, antra, Graikijos valdžios institucijos įvedė abipusės pagalbos su kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis procedūras, pažymėtina, jog visos priemonės, išskyrus dvi minėtąsias[60], buvo įgyvendintos pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nurodytam terminui, t. y. 2006 m. rugsėjo 5 dieną. Remiantis nusistovėjusia teismo praktika, įsipareigojimo neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į padėtį valstybėje narėje, pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui[61]. Nagrinėdamas pagal EB 226 straipsnį pareikštą ieškinį Teisingumo Teismas negali atsižvelgti į pasikeitimus po pagrįstos nuomonės pateikimo ir ieškinio pareiškimo; jis gali tik nagrinėti padėtį valstybėje narėje, buvusią pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nurodytam terminui. Siekdama įrodyti įvykdžiusi įsipareigojimus Graikijos Respublika pateikė tik du sprendimų skirti nuobaudas pasibaigus šiam terminui pavyzdžius[62], kurių, mano nuomone, nepakanka įrodyti, kad Graikijos Respublika įvykdė įsipareigojimus pagal Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies a punktą[63].

d) Analizės išvada

126. Graikijos Respublika, nesiėmusi būtinų priemonių užtikrinti, jog transporto priemonės ir gyvūnai yra iš tikrųjų tikrinami

59 — Žr. D. B. Wilkins (leid.) „Animal Welfare in Europe. European Legislation and Concerns“, Londonas, Haga, Bostonas, *Kluwer Law International*, 1997, p. 3 ir 4.

60 — Du minėti atvejai yra: 1) 2 935 EUR administracinė nuobauda už Direktyvos 91/628 pažeidimą, skirta Achajos nome 2006 m. kovo 17 d. už tai, kad transporto priemonė buvo perkrauta ir gyvūnams trūko vietos, kad jie galėtų likti savo natūralioje pozicijoje; 2) 1 000 EUR administracinė bauda už Direktyvos 91/628 pažeidimą, skirta 2006 m. rugpjūčio 23 d. už netinkamą galvijų girdymo sistemą ir sugedusį avių girdimo įrenginį.

61 — Šiuo klausimu žr. 2000 m. gegužės 25 d. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją* (C-384/97, Rink. p. I-3823, 35 punktas); 2001 m. gegužės 10 d. Sprendimą *Komisija prieš Nyderlandus* (C-152/98, Rink. p. I-3463, 21 punktas); 2002 m. sausio 17 d. Sprendimą *Komisija prieš Belgiją* (C-423/00, Rink. p. I-593, 14 punktas); 2004 m. birželio 24 d. Sprendimą *Komisija prieš Nyderlandus* (C-350/02, Rink. p. I-6213, 31 punktas); 2007. birželio 7 d. Sprendimą *Komisija prieš Belgiją* (C-254/05, Rink. p. I-4269, 39 punktas); 2008 m. sausio 17 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-152/05, Rink. p. I-39, 15 punktas) ir 2008 m. balandžio 10 d. Sprendimą *Komisija prieš Portugaliją* (C-265/06, nurodyta 24 išnašoje, 25 punktas).

62 — Žr. šios išvados 60 punktą.

63 — Per teismo posėdį Graikijos Respublika pažymėjo, kad pažeidimai iš tikrųjų buvo konstatuoti iki pasibaigiant pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui įsipareigojimams įvykdyti, tačiau tokiam teiginiui pagrįsti ji nepateikė jokio argumento, todėl, mano nuomone, tokio teiginio priimti negalima.

vežant juos keliu, neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 8 straipsnio 1 dalies a punktą. Likusį ieškinio pagrindą dėl nepakankamo transporto priemonių ir gyvūnų tikrinimo reikia atmesti kaip nepagrįstą.

128. *Graikijos vyriausybė* tvirtina, kad Komisija nepateikė jokio konkretaus įrodymo savo kaltinimams pagrįsti. Ji tvirtina, kad kompetentingos institucijos pažeidėjams skiria veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas, ir kaip įrodymą pateikia sprendimų skirti administracines nuobaudas sąrašą[64].

b) Priimtinumas

6. Ieškinio pagrindas dėl nepakankamų sankcijų esant pakartotiniams gyvūnų apsaugos taisyklių pažeidimams

129. Kaip ieškinio pagrindą dėl nepakankamų sankcijų esant pakartotiniams gyvūnų apsaugos taisyklių pažeidimams Komisija nurodo Direktyvos 91/628 18 straipsnio 2 dalies pažeidimą. Komisijos nuomone, šiai nuostatai analogiškas yra Reglamento Nr. 1/2005 25 straipsnis bei pakartotinių pažeidimų atveju šio reglamento 26 straipsnio 6 dalis.

a) Šalių argumentai

127. *Komisija* tvirtina, kad per misijas Nr. 9002/2003, Nr. 9211/2003, Nr. 7273/2004 ir Nr. 8042/2006 (atitinkamai ataskaitų 5.4.5, 5.4, 6.7 ir 5.4.3 punktai) konstatuota, jog Graikijos Respublika nesiėmė tinkamų priemonių, kad pažeidėjams būtų skiriamos veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios sankcijos esant pakartotiniams ar rimtiems vežamų gyvūnų apsaugos taisyklių pažeidimams. Šiuo ieškinio pagrindu Komisija tvirtina, kad pažeisti Direktyvos 91/628 18 straipsnio 2 dalis ir Reglamento Nr. 1/2005 25 straipsnis bei 26 straipsnio 6 dalis.

130. Direktyvos 91/628 18 straipsnio 2 dalyje sakoma, kad esant pakartotiniams šios direktyvos pažeidimams arba pažeidimui, dėl kurio gyvūnai patiria ypač didelių kančių, valstybė narė, nepažeisdama kitų taikytų sankcijų, gali imtis reikiamų priemonių trūkumams ištaisyti, įskaitant 5 straipsnio A skirsnio 1 (dalies) a punkto 2 papunktyje minimo leidimo sustabdymą ar atšaukimą. Be to, šiame

64 — Graikijos vyriausybė nurodo šios išvados 50 punkte minėtus sprendimus skirti nuobaudas.

straipsnyje taip pat sakoma, kad valstybės narės, įtraukdamos šias nuostatas į savo nacionalinės teisės aktus, numato priemones, kurių imsis, kad pašalintų pastebėtus trūkumus.

131. Reglamento Nr. 1/2005 25 straipsnyje sakoma, kad valstybės narės nustato taisykles, pagal kurias, pažeidus šio reglamento nuostatas, taikomos sankcijos ir imasi visų priemonių, reikalingų jų vykdymui užtikrinti. Numatomos sankcijos, turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios[65]. Pagal šį straipsnį valstybės narės turi bendrą pareigą užtikrinti, kad sankcijos būtų taikomos už šio reglamento pažeidimus, o ne pareigą užtikrinti, kad sankcijos taikomos esant pakartotiniems pažeidimams, numatytiems Direktyvos 91/628 18 straipsnio 2 dalyje. Todėl Reglamento Nr. 1/2005 25 straipsnis gali būti absoliučiai prilygintas Direktyvos 91/628 18 straipsnio 1 daliai, pagal kurią valstybės narės privalo priimti tinkamas priemones nubausti už bet kokį šios direktyvos pažeidimą, nesvarbu, ar jį padarė fizinis, ar juridinis asmuo. Tačiau savo ieškinyje Komisija nurodo ne Direktyvos 91/628 18 straipsnio 1 dalies, bet 2 dalies pažeidimą. Kadangi Reglamento Nr. 1/2005 25 straipsnis jos neatitinka, Komisija, mano nuomone, negali remtis minėtu 25 straipsniu.

65 — Be to, šiame straipsnyje sakoma, kad valstybės narės apie tokias nuostatas, taip pat ir 26 straipsnio taikymo nuostatas praneša Komisijai ne vėliau kaip praėjus 2006 m. liepos 5 d. ir nedelsdamos paskelbia apie joms reikšmingus vėlesnius pakeitimus.

132. Reglamento Nr. 1/2005 26 straipsnio 6 dalyje sakoma, kad pakartotinių ar rimtų šio reglamento pažeidimų atvejais valstybė narė gali laikinai uždrausti vežėjui ar transporto priemonei vežti gyvūnus jos teritorijoje, net jei kita valstybė narė yra išdavusi šiam vežėjui leidimą ar transporto priemonės patvirtinimo pažymėjimą[66].

133. Vadinasi, iš šio reglamento straipsnio nematyti galimybė valstybei narei *laikinai* uždrausti vežėjui vežti gyvūnus, o Direktyvos 91/628 18 straipsnio 2 dalyje leidžiama bendrai valstybei narei priimti priemones pastebėtiems trūkumams pašalinti, kurios gali būti leidimo sustabdymas ar net atšaukimas. Vadinasi, galimybės, kurias turi valstybė narė nubausti už pakartotinius pažeidimus pagal Reglamento Nr. 1/2005 26 straipsnio 6 dalį, yra mažesnės, palyginti galimybėmis pagal Direktyvos 91/628 18 straipsnio 2 dalį; tačiau platesnės šioje

66 — Šiame straipsnyje taip pat sakoma, kad draudimą galima nustatyti, jeigu buvo išnaudotos visos 24 straipsnyje numatytos tarpusavio pagalbos ir keitimosi informacija galimybės. Šio reglamento 24 straipsnio 1 dalyje sakoma, kad 1989 m. lapkričio 21 d. Tarybos direktyvoje 89/608/EEB dėl valstybių narių administracinės valdžios institucijų tarpusavio pagalbos ir jų bendradarbiavimo su Komisija, siekiant užtikrinti teisingą veterinarijos ir zootechnikos teisės aktų taikymą (OL L 351, 1989 12 2, p. 34; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 135), numatytos taisyklės ir informacijos teikimo procedūros, taikomos įgyvendinant šį reglamentą, o 2 dalyje sakoma, kad kiekviena valstybė narė, įgyvendindama šį reglamentą, per tris mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos praneša Komisijai informacijos teikimo tarnybos duomenis, taip pat jos elektroninio pašto adresą, jei toks yra, bei atnaujina šiuos duomenis. Komisija per Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinį komitetą perduoda duomenis apie informacijos teikimo tarnybą kitoms valstybėms narėms.

direktyvoje numatytos galimybės skirti sankcijas apima, *a maiori ad minus*, laikiną draudimą vežti gyvūnus. Todėl, mano nuomone, Komisija gali remtis Reglamento Nr. 1/2005 26 straipsnio 1 dalimi.

c) Teisinis vertinimas

134. Komisija įrodinėja šio ieškinio pagrindo pagrįstumą remdamasi misijos Nr. 9002/2003 ataskaitos 5.4.5 punktu, misijos Nr. 9211/2003 atskaitos 5.4 punktu, misijos Nr. 7273/2004 ataskaitos 6.7 punktu ir misijos Nr. 8042/2006 atskaitos 5.4.3 punktu.

135. Iš misijos Nr. 9002/2003 ataskaitos 5.4.5 punkto matyti, kad Graikijos kaimo plėtros ir mitybos ministerija įvedė vežamų ir skerdžiamų gyvūnų apsaugos nuostatų laikymosi kontrolės sistemą. Ši sistema pagrįsta kontrolės sąrašais, skirtais įregistruoti atliktus tikrinimus vežant ir skerdžiant gyvūnus, vėliau parengiami per šiuos tikrinimus gautų rezultatų apibendrinimai. Remiantis šia sistema, pirmą kartą pažeidus gyvūnų apsaugos taisykles, teikiamas raštiškas įspėjimas, antrąkart – administracinė nuobauda[67], trečiąkart – imamasi baudžiamųjų sankcijų.

136. Iš misijos Nr. 9002/2003 ataskaitos 5.4.5 punkto taip pat matyti, kad buvo patikrinta tam tikra nacionalinės valdžios institucijų atlikta kontrolė ir nustatyti tam tikri pažeidimai[68].

137. Misijos Nr. 9211/2003 ataskaitos 5.4 punkte sakoma, kad 2002 m. tiriant 26 pažeidimus pateikti 9 įspėjimai žodžiu, 16 – raštu ir skirta viena administracinė nuobauda. Nei 2001 m., nei 2002 m. nebuvo sustabdytas ar atšauktas nė vienas leidimas. Konstatuota, kad už padarytus pažeidimus viename nome buvo siūlyta skirti keturias 3 000 EUR nuobaudas, tačiau nė viena jų taip ir nebuvo skirta.

138. Misijos Nr. 7273/2004 ataskaitos 6.7 punkte sakoma, kad sankcijų sistema yra neveiksminga, nes bazinė kontrolė silpna,

67 — Už taisyklių dėl vežamų gyvūnų apsaugos pažeidimą numatyta bauda nuo 3 000 iki 15 000 EUR ir leidimo vežti sustabdymas ar atėmimas, o už taisyklių dėl skerdžiamų gyvūnų apsaugos pažeidimą numatyta bauda nuo 1 500 iki 3 000 EUR.

68 — Tarp tokių pažeidimų buvo, pavyzdžiui, 2 345 kiaulių krovinys iš Nyderlandų, iš kurių 184 gyvūnai paskirties vietoje rasti negyvi, o 150 – nusilpę. Kompetentinga vietos institucija apie tai informavo Graikijos kaimo plėtros ir mitybos ministeriją, kuri apie tai informavo kompetentingas Nyderlandų institucijas ir Komisiją.

rašytinių įspėjimų skaičius nedidelis, o sankcijų įgyvendinimo procedūros problematiškos.

139. Iš misijos Nr. 8042/2006 ataskaitos 5.4.3 punkto matyti, kad Kaimo plėtros ir mitybos ministerija nurodė kompetentingoms nomų institucijoms pirmojo pažeidimo, nesukėlusio didelių kančių gyvūnams, atveju pateikti rašytinį įspėjimą, o už pakartotinį pažeidimą skirti administracinę nuobaudą. Ministerija reikalavo atimti iš vežėjo leidimą, jeigu ir po to, kai jam buvo skirta administracinė nuobauda, jis toliau pažeidinėjo Bendrijos teisės aktus vežamų gyvūnų apsaugos srityje. Ministerija taip pat reikalavo nedelsiant skirti administracinę nuobaudą, paaiškėjus, kad gyvūnai vežami neturint būtino leidimo arba toks leidimas nebegaliojo. Tikrinant šiuos ministerijos nurodytus taikyti reikalavimus paaiškėjo, kad Patrų uoste už pažeidimus buvo pateikti tik įspėjimai žodžiu, nė vieno rašytinio įspėjimo ar kurios nors kitos sankcijos[69]. Tikrinant pasieniuose pateikti tik įspėjimai žodžiu ir dėlto už pažeidimus, kuriais gyvūnams buvo sukeliamos didžiulės kančios, taip ir likdavo nenubausta.

140. Mano nuomone, šis ieškinio pagrindas yra nepagrįstas.

69 — Šiuo klausimu kita sankcijos forma misijos Nr. 8042/2006 ataskaitos 5.4.3 punkte nenurodyta.

141. Pirma, šiuo ieškinio pagrindu Komisija tvirtina, kad už *pakartotinius* pažeidimus baudžiama neveiksmingai, ir bandė tai įrodyti remdamasi įvairiomis misijų Graikijos Respublikoje ataskaitomis. Vis dėlto tai įrodinėjant duomenys apie visiškai pavienius pažeidimus painiojasi su duomenimis apie pakartotinius pažeidimus. Komisija bando įrodyti pakartotinius pažeidimus remdamasi absoliučiai pavieniais atvejais. Antra, Komisijos ieškinyje nurodyti duomenys, paremti misijų ataskaitomis, yra netikslūs ir bendri. Ataskaitoje niekur tiksliai nenurodyta, kiek kartų pažeidimai kartojosi, ar tai buvo to paties pažeidėjo padaryti pakartotiniai pažeidimai nei koks buvo pakartotinių pažeidimų sunkumo laipsnis. Be to, iš šio Komisijos pateikto įrodymo matyti, kad keletas sankcijų, daugiausia įspėjimai raštu ir žodžiu, vis dėlto buvo skirta.

d) Analizės išvada

142. Todėl, mano nuomone, reikia kaip nepagrįstą atmesti ieškinio pagrindą dėl nepakankamų sankcijų esant pakartotiniams gyvūnų apsaugos taisyklių pažeidimams, kuriuo remdamasi Komisija tvirtina, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/628 18 straipsnio 2 dalį ir Reglamento Nr. 1/2005 26 straipsnio 6 dalį.

7. Ieškinio pagrindų dėl gyvūnų apsaugos juos vežant analizės išvada

143. Atsižvelgdama į visa tai, kas išdėstyta, manau, jog nesiėmusi būtinų priemonių, kad keltų uostuose ir prie jų būtų gyvūnų poilsio po jų iškėlimo iš laivų įrenginiai ir kad transporto priemonės ir gyvūnai būtų iš tikrųjų tikrinami vežant juos keliu, Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Tarybos direktyvos 91/628 priedo VII skyriaus 48 skirsnio 7 punkto b papunktį ir 8 straipsnio 1 dalies a punktą.

C — *Ieškinio pagrindų, nurodytų gyvūnų apsaugos juos užmušant srityje, analizė*

1. Įžanga

144. Kasmet ES skerdyklose užmušama apie 360 mln. kiaulių, avių, ožkų ir galvijų bei daugiau nei 4 mlrd. naminių paukščių[70]. Siekiant išvengti nereikalingų gyvūnų kančių būtina užtikrinti nepriekaištingą procedūrą ir įrengimų priežiūrą gyvūnams skersti ir juos užmušti. Šiuo metu naudojami apsvaiginimo metodai yra tokie: elektros narkozė, kontūzija, anglies dioksidas ir pistoletas su užsklendžiama spyna[71]. Tačiau pastaraisiais metais šiuo klausimu atlikta įvairių mokslo tyrimų[72] ir numatytas naujas metodas, dėl kurio nebenaudojami tam tikri Direktyvos 93/119 metodai. Kadangi numatyta, jog ateityje šią direktyvą pakeis naujas reglamentas[73], kuriame bus atsižvelgta į naujausius mokslo tyrimų rezultatus dėl naudojamų metodų apsvaiginant ir skerdžiant gyvūnus, yra dar svarbiau, kad valstybės narės laikytųsi Direktyvoje 93/119 numatytos gyvūnų apsaugos juos skerdžiant lygio.

2. Ieškinio pagrindas dėl gyvūnų apsvaiginimo juos skerdžiant

a) Šalių argumentai

145. *Komisija* kaltina Graikijos Respubliką nesiėmus tinkamų priemonių tam, kad būtų

70 — Informacija pagal Pasiūlymo dėl Tarybos reglamento dėl gyvūnų apsaugos juos žudant (KOM/2008/533, galutinis, p. 3) motyvus.

71 — Žr. Direktyvos 93/119 C priedo A skirsnio 1 punktą.

72 — Žr., pavyzdžiui, D. B. Wilkins (leid.) „Animal Welfare in Europe. European Legislation and Concerns“, Londonas, Haga, Bostonas, *Kluwer Law International*, 1997, minėtas šios išvados 7 išnašoje, p. 3, kur pažymima, kad remiantis moksliniais apsvaiginimo metodų tyrimais šiuo metu turima kur kas daugiau informacijos apie, pavyzdžiui, elektros srovės galią, kurios reikia, kad gyvūnas prarastų sąmonę, apie pistoletų su užsklendžiama spyna gamybą ir apie anglies dioksido naudojimą kiaulėms apsvaiginti.

73 — Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento dėl gyvūnų apsaugos juos žudant (KOM/2008/533, galutinis, p. 3.

užtikrintas normų dėl skerdžiamų gyvūnų apsvaiginimo laikymasis, ir dėlto neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 93/119 3 straipsnį, 5 straipsnio 1 dalies d punktą ir 6 straipsnio 1 dalį.

146. Komisija tvirtina, kad misijose Nr. 9002/2003, Nr. 7273/2004 ir Nr. 8042/2006 (atitinkamai ataskaitų 5.4.4, 5.6 ir 5.7 punktai) MVT konstatavo, kad tam tikrose aplankytose skerdyklose kiaulių ir avių apsvaiginimo priežiūra buvo nepakankama ir todėl galėjo būti, kad gyvūnai nebuvo pakankamai apsvaiginti. Taip pat konstatuota, kad laiko tarpas tarp apsvaiginimo ir kraujo nuleidimo buvo per ilgas, todėl gyvūnai galėjo atgauti sąmonę.

147. Be to, Komisija teigia, kad misijoje Nr. 8042/2006 MVT dar kartą konstatavo pažeidimus apsvaiginant gyvūnus. Konkrečiai kalbant, MVT inspektoriai konstatavo, kad svaiginimo įrankiai nebuvo taisomi, jie veikė blogai, o laiko tarpas tarp apsvaiginimo ir kraujo nuleidimo buvo per ilgas. Komisija taip pat teigia, kad jos pareiga yra nustatyti, ar apsvaiginimo ir skerdimo įrengimai naudojami greitai ir efektyviai, kad gyvūnai išvengtų kančių.

148. *Graikijos vyriausybė* tvirtina, kad Komisijos argumentai yra netikslūs ir bendri ir kad ji nemini nė vieno konkretaus atvejo, kada pažeisti Bendrijos teisės aktai. Graikijos vyriausybė pažymi, kad konstatuotos spragos bet kuriuo atveju buvo nereikšmingos ir susijusios tik su pavieniais atvejais, kuriais, beje, buvo skirtos tinkamos sankcijos. Be to, ji mano, kad šias spragas galima užpildyti rengiant įvairius veterinarijos gydytojų mokymus.

b) Teisinis vertinimas

149. Pagal Direktyvos 93/119 3 straipsnį gyvūnai turi būti apsaugoti nuo išgąsčio, skausmo arba kančių juos perkeliant, varant į aptvarus, pančiojant, apsvaiginant, skerdžiant arba užmušant. Direktyvos 93/119 5 straipsnio 1 dalies d punkte sakoma, kad kanopiniams ir atrajojantiems gyvūnams, kiaulėms, triušiams ir naminiams paukščiams, atvežtiems į skerdyklą, kraujas turi būti nuleistas taip, kaip nurodyta D priedo nuostatose. Šiame priede įtvirtintos konkretesnės taisyklės dėl kraujo nuleidimo; šio priedo 1 punkte sakoma, kad apsvaigintiems gyvūnams kraujas nuleidžiamas kuo greičiau, stengiantis, kad jie greitai, gausiai ir iki galo nukraujuotų. Bet kuriuo atveju kraujas nuleidžiamas, kol gyvūnas neatgavo sąmonės.

150. Pagal Direktyvos 91/628 6 straipsnio 1 dalį instrumentai, pančiojimo ir kiti įrankiai bei įrengimai, naudojami apsvaiginti ir užmušti, privalo būti projektuojami, gaminami, laikomi ir naudojami taip, kad apsvaiginti ar užmušti būtų galima greitai ir efektyviai, laikantis šios direktyvos nuostatų. Kompetentingos institucijos tikrina, kad tokie apsvaiginti arba užmušti skirti instrumentai, pančiai ir kiti įrankiai atitiktų pirma išdėstytus principus, reguliariai tikrina, ar jie techniškai tvarkingi, kad būtų galima pasiekti pirmiau nurodytų tikslų.

151. Vadinasi, šiuo ieškinio pagrindu Komisija nurodo, kad neįvykdyti trys įsipareigojimai:

— sumažinti gyvūnų kančias prieš juos skerdžiant ir paties skerdimo metu (Direktyvos 93/119 3 straipsnis),

— nuleisti gyvūnams kraują greitai ir efektyviai (Direktyvos 93/119 5 straipsnio 1 dalies d punktas ir D priedas),

— užtikrinti, kad instrumentai, naudojami apsvaiginti ir užmušti gyvūnus, būtų tinkamai laikomi ir veiksmingai naudojami (Direktyvos 93/119 6 straipsnio 1 dalis).

152. Įrodinėdama pažeidimą Komisija remiasi misijų ataskaitoje esančiais konstatavimais.

153. Iš misijos Nr. 9002/2003 ataskaitos 5.4.4 punkto matyti, kad trijose skerdyklose, kuriose lankėsi MVT inspektoriai, gyvūnų skerdimo įrankiai ir jų priežiūra iš esmės atitiko Bendrijos normas, išskyrus vieną skerdyklą, kur kiaulės nebuvo veiksmingai apsvaigintos elektrošoką sukeliančiu įrengimu. Nustatyta, kad apsvaiginant gyvūnus kilo ir kitų problemų. Vienoje iš skerdyklų trijų karvių laikymas pririšus, apsvaiginimas ir kraujo nuleidimas truko vieną valandą; be to, laiko tarpas tarp dviejų galvijų apsvaiginimo ir paskerdimo truko 120 sekundžių, o toks laiko tarpas leidžia gyvūnams atgauti sąmonę. Be to, skerdžiant avis, laikas tarp apsvaiginimo ir paskerdimo buvo toks ilgas (37 sekundės), kad

gyvūnai atgavo sąmonę. Tokia šių procedūrų eiga leidžia konstatuoti, kad pažeidimai pasikartojo daugeliu atvejų, o šių procedūrų eiga nebuvo tapusi rutina.

154. Tai, kad daugelyje skerdyklų rasta pažeidimų skerdžiant gyvūnus, matyti ir iš misijos Nr. 7273/2004 ataskaitos 5.6 punkto. Vienoje Ftiotidės nomo skerdykloje nebuvo gyvūnų girdymo įrenginių laikinajame jų aptvare, be to, grindinys buvo nelygus. Larisos nome konstatuota, kad viena skerdykla, kuri prieš misiją buvo įvardyta kaip neveikianti, realiai veikė, o įrengimai joje buvo netinkami[74]. Kitoje tikrintoje skerdykloje nebuvo srovės gyvūnams apsvaiginti elektra. Trikalos nome kiaulių apsvaiginimas MVT inspektorių tikrintoje skerdykloje buvo neefektyvus, o laiko tarpas tarp apsvaiginimo ir paskerdimo – per ilgas. Taip pat konstatuota, kad gyvūnų apsvaiginimas buvo neefektyvus ir nebuvo atsarginio apsvaiginimo įrenginio.

155. Daug pažeidimų skerdžiant gyvūnus atskleidžiama ir misijos Nr. 8042/2006 ataskaitos 5.7 punkte. Daug pažeidimų MVT inspektoriai nustatė tikrintoje Kilkio nomo skerdykloje[75]. Tas pats pasakytina apie Serių[76], Tesprotijos[77], Mesenės[78], Lakonijos[79] ir Elidės[80] nomus.

156. Kalbant apie pareigą apsaugoti gyvūnus nuo kančių prieš juos skerdžiant ir paties skerdimo metu (Direktyvos 91/119 3 straipsnis), manau, kad šį Komisijos kaltinimą reikia laikyti pagrįstu. Iš šios išvados 153 ir 155 punktų matyti, kad daugelyje MVT

74 — Konkrečiai kalbant, šioje skerdykloje nebuvo pančiojimo prietaisų gyvūnams apsvaiginti, ekranų įtampai ar srovei rodyti, atsarginės apsvaiginimo įrangos, o elektrošoko žnyplės nebuvo tinkamai išvalytos.

75 — Be kita ko, konstatuota, kad galvijai apsvaiginti neefektyviai, įrengimai pririšti gyvūnus buvo nepakankamai prižiūrėti ir išvalyti, įrengimai visų rūšių gyvūnams apsvaiginti – nepakankamai prižiūrėti, pistoletas su užsklendžiama spyna sugedęs, o elektrinis avių apsvaiginimo aparatas neveikė, turint omenyje tai, kad nebuvo tinkamų atsarginių apsvaiginimo įrenginių.

76 — Vienoje iš trijų Serių nomo lankytų skerdyklų nebuvo pakankamai vietos laikyti gyvūnams, neuždengtas nuotekų kanalas; be to, neveikė girdymo įrengimai. Kitoje skerdykloje buvo netinkami įrengimai mažiems atrajojantiems gyvūnams apsvaiginti. Naminių paukščių skerdykloje duobės buvo lauke, o įrengimai paukščiams pririšti netinkami, vanduo vonelėse, skirtose paukščiams apsvaiginti, bėgo per viršų. Apsvaiginimo metu srovė buvo per maža, todėl paukščiai nebuvo apsvaiginti efektyviai.

77 — Abiejose tikrintose Tesprotijos nomo skerdyklose MVT inspektoriai nustatė, kad apsvaiginimo įrenginiai netinkami, nebuvo atsarginių apsvaiginimo įrenginių, blogai prižiūrimi gyvūnų poilsio įrengimai ir nebuvo gyvūnų girdymo įrenginių. Vienoje skerdykloje paskerdimo momentas įregistruotas vėliau, nei jis iš tikrųjų vyko, nes leidimas skersti tą dieną nebuvo išduotas.

78 — Mesenės nome MVT inspektoriai nustatė, kad laiko tarpas nuo apsvaiginimo iki paskerdimo buvo per ilgas ir nebuvo atsarginių apsvaiginimo įrenginių.

79 — Vienoje naujesnėje Lakonijos nomo skerdykloje MVT inspektoriai nustatė, kad laiko tarpas nuo kiaulių apsvaiginimo iki paskerdimo buvo per ilgas, pistoletas su užsklendžiama spyna netinkamai prižiūrimas ir neveikė matavimo prietaisas gyvūnus apsvaiginti elektra.

80 — Elidės nome konstatuota, kad skerdykloje praleistas laikas nuo apsvaiginimo iki užmušimo buvo per ilgas, o srovės matavimo prietaiso ekranas nerodė tikslių duomenų.

inspektorių tikrintų skerdyklų pažeidimai rasti vykstant gyvūnų apsvaiginimo procedūrai, o tai sukėlė jiems kančių. Galiu teigti, kad ši praktika buvo nusistovėjusi, nes tokių pažeidimų nustatyta daug ir jie konstatuoti nuo 2003 m. iki 2006 metų. Be to, MVT inspektorių konstatuoti pažeidimai yra konkretūs: ataskaitose aiškiai nurodyti, kurių nomų skerdyklose, tikrintose MVT inspektorių, rasta pažeidimų. Ataskaitoje aiškiai nurodytas aplankytų skerdyklų skaičius ir nomai, kuriuose jos yra, taip pat tiksliai aprašyti šiose skerdyklose nustatyti pažeidimai. Todėl negaliu sutikti su Graikijos vyriausybės teiginiu, kad Komisijos argumentai yra netikslūs ir bendri. Taip pat, mano nuomone, negalima sutikti su Graikijos vyriausybės argumentu, kad ji ištaisė nurodytus pažeidimus apmokydama veterinarijos gydytojus. Tiesą sakant, kad ir kokios aukštos kokybės būtų minėti apmokymai, jie neužtikrina, kad realiai laikomasi Bendrijos taisyklių skerdžiamų gyvūnų apsaugos srityje. Todėl, mano nuomone, Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų apsaugoti gyvūnus nuo kančių prieš juos skerdžiant ir paties skerdimo metu, kaip reikalaujama Direktyvos 93/119 3 straipsnyje.

157. Kalbant apie pareigos užmušti gyvūnus greitai ir efektyviai (Direktyvos 93/119 5 straipsnio 1 dalies d punktas ir D priedas) neįgyvendinimą, Komisija, mano nuomone, to niekaip neįrodė. Didžioji dalis minėtų pažeidimų, nurodytų misijų ataskaitose, yra susiję su pažeidimais apsvaiginant gyvūnus, su pažeidimais dėl per ilgo laiko tarpo nuo apsvaiginimo iki paskerdimo bei netinkamo apsvaiginimo ir skerdimo įrenginių naudojimo. Tačiau niekur šiose ataskaitose nenurodyta, kad gyvūnai būtų buvę netinkamai užmušami. Todėl, mano nuomone, reikia atmesti kaip nepagrįstą tą ieškinio pagrindo dalį, kurioje Komisija tvirtina, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 93/119 5 straipsnio 1 dalies d punkto ir D priedo nuostatas.

158. Dėl pareigos tinkamai laikyti ir efektyviai naudoti įrenginius gyvūnams skersti ir užmušti (Direktyvos 93/119 6 straipsnio 1 dalis) manau, kad šis Komisijos pagrindas yra pagrįstas. Iš misijų ataskaitų matyti daug pažeidimų, susijusių su šių įrenginių priežiūra ir naudojimu. Iš šių ataskaitų galima daryti išvadą, kad gyvūnams kančios buvo sukeltos būtent dėl įrenginių jiems skersti ir užmušti blogos priežiūros, nenormalaus veikimo ar neteisingo naudojimo. Ir šie pažeidimai buvo daromi ilgai nuo 2003 m. iki 2006 metų. Todėl manau, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 91/119 6 straipsnio 1 dalį.

c) Analizės išvada

159. Mano nuomone, nesiėmusi būtinų priemonių tam, kad būtų užtikrintas normų dėl skerdžiamų gyvūnų apsvaiginimo laikymasis, Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 93/119 3 straipsnį ir 6 straipsnio 1 dalį.

Visų pirma ji kaltina Graikijos vyriausybę iki galo neįgyvendinus skelbto veiksmų plano tikrinimams skerdyklose užtikrinti. Šiame plane buvo numatyta, kad iki 2001 m. pabaigos bus atliktas naujas patikrinimas. Be to, ji pažymi, kad Graikijos valdžios institucijos nepakankamai bendradarbiavo su MVT inspektoriais. Komisija nurodo pavyzdį, kai į vieną skerdyklą, kuri turėjo būti patikrinta, nebuvo galima patekti, nes kompetentingas atitinkamo nomo veterinarijos biuras sustabdė savo veiklą likus dviem savaitėm iki MVT misijos. Ji taip pat pažymi, kad į tam tikras skerdyklas, kurios turėjo būti tikrintos, nebuvo galima patekti dėl dieną prieš jų misiją paskelbtų streikų.

3. Ieškinio pagrindas dėl būtinų tikrinimų ir kontrolės skerdyklose

a) Šalių argumentai

160. Dėl ieškinio pagrindo dėl būtinų tikrinimų ir kontrolės skerdyklose *Komisija* tvirtina, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 93/119 8 straipsnį.

162. *Graikijos vyriausybė* tvirtina, kad jai sunku nustatyti, kokio įsipareigojimo neįvykdymu ji kaltinama. Bet kuriuo atveju ji mano, kad jos negalima kaltinti įsipareigojimų pagal Direktyvos 93/119 8 straipsnį neįvykdymu, nes tinkamą kontrolę vykdo kompetentingi veterinarijos gydytojai, kad surengti apmokymai ir kad visos skerdyklos buvo iš naujo patikrintos.

161. Komisija tvirtina, kad per misijas Nr. 7273/2004 ir Nr. 8042/2006 (atitinkamai ataskaitų 5.6 ir 5.7 punktai) skerdyklose konstatuoti rimti pažeidimai ir kad Graikijos Respublika nesiėmė būtinų priemonių užtikrinti tinkamą skerdyklų tikrinimą ir kontrolę.

163. *Komisija* nesutinka su šiais Graikijos vyriausybės argumentais ir teigia, kad apmokymų rengimas neabejotinai yra teigiama priemonė, tačiau vien ja negalima ištaisyti nusistovėjusios ginčijamos praktikos.

b) Teisinis vertinimas

164. Šiuo ieškinio pagrindu Komisija tvirtina, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 93/119 8 straipsnį, pagal kurį skerdyklos tikrinamos ir kontroliuojamos prižiūrint kompetentingoms institucijoms, kurių pareigūnai bet kuriuo metu turi teisę lankytis visose skerdyklų dalyse, kad galėtų nustatyti, ar jos atitinka šios direktyvos reikalavimus. Be to, tokie patikrinimai ir kontrolė gali vykti tuo pačiu metu, kai atliekami patikrinimai kitais tikslais.

165. Komisija įrodinėja Graikijos Respublikos įsipareigojimų neįvykdymą dėl tikrinimų ir kontrolės skerdyklose remdamasi misijos Nr. 7273/2004 ataskaitos 5.6 punktu, kuriame sakoma, kad Graikijos kaimo plėtros ir mitybos ministerija 2001 m. liepos 11 d. pareikalavo, kad visų nomų kompetentingos institucijos atliktų visų skerdyklų kontrolę ir nustatytų, ar šiose skerdyklose laikomasi Direktyvos 93/119 nuostatų. Pradinis terminas šiems tikrinimams atlikti buvo 2001 m. pabaiga. Ši pareiga atlikti tikrinimus iki nustatyto termino nebuvo įgyvendinta; todėl ministerija 2003 m. rugpjūčio mėn. kompetentingoms nomų institucijoms nusiuntė peržiūrėtą kontrolės sąrašą ir tikrinimų ataskaitos apibendrinimo pavyzdį ir nusprendė, kad naujasis terminas patikrinimams atlikti yra 2004 m. vasario mėnuo. 2004 m. rugsėjo mėn. ministerija pareikalavo iki 2004 m. rugsėjo 27 d. informuoti apie atliktų patikrinimų rezultatus, tačiau iki pasibaigiant misijai Nr. 7273/2004, kuri vyko 2004 m. spalio 4 d.–8 dienomis, šių rezultatų dar nebuvo pateikusios 50 % kompetentingų nomų institucijų.

166. Be to, iš misijos Nr. 8042/2006 5.7 punkto matyti, kad terminas tikrinimų rezultatams pateikti buvo nuolat pratęsinėjamas ir kad galiausiai šis terminas buvo 2005 m. liepos 30 diena. Per misiją Nr. 7273/2004, kuri truko nuo 2006 m. vasario 21 d. iki kovo 1 d., Graikijos kaimo plėtros ir mitybos ministerija pranešė, jog skerdyklas patikrino 38 iš 54 nomų kompetentingos institucijos. Vadinasi, iš šios misijos ataskaitos matyti, kad tikrinimai atlikti 70,37 % nomų, o 29,63 % nomų – ne.

167. Mano nuomone, remiantis šiais duomenimis galima konstatuoti, kad ieškinio pagrindas, kuriuo Komisija kaltina Graikijos Respubliką netikrinus skerdyklų ir dėl to neįvykdžius įsipareigojimų pagal Direktyvos 93/119 8 straipsnį, yra pagrįstas.

168. Pirma, iš minėtų duomenų matyti, jog Graikijos Respublika neužtikrino, kad skerdyklose būtų atliekami veiksmingi tikrinimai, nes terminai jiems atlikti buvo nuolat pratęsinėjami, o kompetentingos institucijos neat-

liko šių tikrinimų per nustatytus terminus. Antra, po nuolatinių šio termino pratęsinėjimų, o būtent – *daugiau nei ketveriems metams* praėjus nuo pradinio termino, nustatyto 2001 m. pabaigoje, kompetetingos institucijos patikrino skerdyklas vos 70,37 % nomuose. Tai rodo, kad Graikijos valdžios institucijos laikėsi nuolatinės praktikos netikrinti skerdyklų.

c) Analizės išvada

169. Kalbant apie Graikijos valdžios institucijų nebendradarbiavimą su MVT inspektoriais, pažymėtina, kad kompetentingų institucijų pareiga bendradarbiauti su MVT inspektoriais neišplaukia iš Direktyvos 93/119 8 straipsnio[81]. Be to, Komisija teismo posėdyje teigė Graikijos valdžios institucijų nebendradarbiavimo nenurodžiusi kaip atskiro pagrindo[82].

170. Todėl, mano nuomone, reikia konstatuoti, kad nesiėmusi būtinų priemonių užtikrinti tinkamą skerdyklų tikrinimą ir kontrolę Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 93/119 8 straipsnį.

4. Ieškinio pagrindų dėl gyvūnų apsaugos juos skerdžiant analizės išvada

171. Remdamasi minėtais argumentais darau išvadą, kad nesiėmusi būtinų priemonių užtikrinti tinkamą skerdyklų tikrinimą ir kontrolę Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 93/119 8 straipsnį.

172. Remdamasi ieškinio pagrindų dėl skerdžiamų gyvūnų apsaugos analize darau išvadą, kad nesiėmusi būtinų priemonių užtikrinti

81 — Panaši bendradarbiavimo pareiga taip pat gali kilti iš šios direktyvos 14 straipsnio 3 dalies, kurioje sakoma, kad valstybė narė, kurios teritorijoje yra atliekamas tikrinimas, suteikia visokeriopą pagalbą, būtiną savo pareigas atliekantiems ekspertams. Tačiau Komisija neteigia, kad pažeisti įsipareigojimai pagal Direktyvos 93/119 14 straipsnio 3 dalį, todėl nagrinėjant ieškinio pagrindus šiuo straipsniu remtis negalima.

82 — Be to, noriu pabrėžti, kad, kiek tai susiję su Graikijos valdžios institucijų nebendradarbiavimu, Komisija pagrįstoje nuomonėje nurodo EB 10 straipsnio pažeidimą, tačiau to nebedaro savo ieškinyje. Remdamasi tuo darau išvadą, kad, palyginti su pagrįsta nuomone, Komisija susiaurino savo ieškinio teisinį pagrindą. Todėl, nagrinėjant ieškinio pagrindus, negalima atsižvelgti į EB 10 straipsnį.

taisyklių skerdžiamų gyvūnų apsvaiginimo srityje laikymąsi ir užtikrinti skerdyklų tikrinimą ir kontrolę, Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 93/119 3 straipsnį, 6 straipsnio 1 dalį ir 8 straipsnį.

D — *Dėl bylinėjimosi išlaidų*

173. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Tačiau, remiantis 69 straipsnio 3 dalies pirma pastraipa, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, arba jeigu susiklosto ypatingos aplinkybės, Teismas gali paskirstyti išlaidas šalims arba nurodyti kiekvienai padengti savo išlaidas.

174. Kadangi šioje byloje patenkinta tik dalis Komisijos reikalavimų, Teisingumo Teismui siūlau nuspręsti, kad Komisija ir Graikijos Respublika padengs savo bylinėjimosi išlaidas.

VI — Išvada

175. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismui siūlau pripažinti, kad:

1) nesiėmusi būtinų priemonių:

— tam, kad keleiviniuose uostuose ir prie jų būtų gyvūnų poilsio po jų iškėlimo iš laivų įrenginiai,

— užtikrinti, kad transporto ir priemonės ir gyvūnai vežant juos keliu būtų iš tikrųjų tikrinami,

Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1991 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyvos 91/628/EEB dėl gyvūnų apsaugos juos vežant ir iš dalies keičiančios Direktyvas 90/425/EEB ir 91/496/EEB 8 straipsnio 1 dalies a punktą ir priedo VII skyriaus 48 skirsnio 7 punkto b papunktį;

2) nesiėmusi būtinų priemonių tam, kad:

— būtų užtikrintas normų dėl apsvaiginimo skerdžiant laikymasis ir

— būtų užtikrintas tinkamas skerdyklų tikrinimas ir kontrolė,

Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1993 m. gruodžio 22 d. Tarybos direktyvos 93/119/EB dėl gyvūnų apsaugos juos skerdžiant arba užmušant 3 straipsnį, 6 straipsnio 1 dalį ir 8 straipsnį;

3) atmesti likusią ieškinio dalį;

4) Europos Bendrijų Komisija ir Graikijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.